Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · 20 октябрь 1971 йил, чоршанба · № 243 (15.113). · Баҳоси 2 тийин.

БАЛЛИ, ИШЧИЛАР СИНФИ!

Индустриямизнинг ғолибона қадами

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг маълум қилишича, республика саноати ходимлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, байрам олди социалистик мусобақасини кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш, бир қанча энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш ўн ойлик планини муддатидан илгари, 19 октябрда бажардилар.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пахта сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика **«Ҳурмат тахтаси»**га ёзиладилар:

Сирдарё районн (район партия комитетининг секретари **М. Каримов**, район ижроия комитетининг раиси **У. Хўжаев**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **М .Мирқурбонов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **В. Ким**, район суғориш тармоқлари бошқармасининг бошлиғи **П. Маслос**, район комсомол комитетининг секретари **С. Оқилов** ўртоқлар).

Киров районн (район партия комитетининг секретари **У. Бегматов**, район ижроия комитетининг раиси **И. Саидов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Т. Ҳайдаров**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **А. Борисов**, район суғориш тармоқлари бошқармасининг бошлиғи **И. Усмонов**, район комсомол комитетининг секретари **Ф. Турғунов** ўртоқлар).

Андижон районн (район партия комитетининг секретари **Ш. Ёқубов**, район ижроия комитетининг раиси **Ш. Каримов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **К. Иноқов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **В. Пугачевский**, район суғориш тармоқлари бошқармасининг бошлиғи **Р. Отабоев**, район комсомол комитетининг секретари **М. Султонов** ўртоқлар).

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ!

ҒАЛАБА ТЕЛЕГРАММАЛАРИ

ЖИЗЗАХ

Район пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб ва октябрь олди социалистик мусобақасига қўшилиб катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Улар республикада биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш планини бажарган эдилар. Бугун эса давлат қабул пунктларига 50 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериб, зиммадаги юксак мажбуриятни ҳам шараф билан бажардилар. Бу планда кўзда тутилганидан 13 минг тонна кўпдир. Ялпи ҳосилнинг 17 минг тоннаси машиналарда терилиб, бу борадаги йиллик план 168 процент адо этилди. Йиғим-теримнинг қизғин палласида район пахтазорларида 230 машина ишлаб турди.

Районнинг бу зафарига Ленин орденли «Москва», Ҳамид Олимжон номли, Навоий номли, Ленин номли колхозлар салмоқли ҳисса қўшдилар. «Москва» колхозида ҳар бир терим агрегати билан 110 тоннадан пахта терилди. Илғор механизаторлардан О. Ҳамроқулов, Н. Замонов, А. Ропиев каби ўнлаб механизаторлар мавсумда 220-230 тоннадан пахта териб дала гвардиячиларига ўрнак бўлдилар.

Район пахтакорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг мурожаатига жавобан ҳосилнинг сўнгги граммигача нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиб давлатга яна 6 минг тонна «оқ олтин» топширишга ва ҳосилдорликни гектар бошига 36 центнерга етказишга қарор қилдилар.

БОЁВУТ

КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этаётган район пахтакорлари давлат омборларига салкам 41 минг тонна «оқ олтин» тўкиб зафар қучдилар. Ялпи ҳосилнинг 24500 тоннаси машиналарда териб олинди. Далаларда ҳали ҳосил кўп. Район пахтакорлари Онтябрь олди социалистик мусобақасига қўшилиб, ялпи ҳосилни 47 минг тоннага етказишга қарор қилдилар.

ГУЛИСТОН

Район пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб катта ғалабани қўлга киритдилар. Гулистонликлар давлатга пландаги 42 минг 50 тонна ўрнига 44000 тонна пахта топшириб йиллик планни 105 процент бажардилар. Ялпи ҳосилнинг 26 минг тоннаси машиналарда терилди. Район пахтакорлари ялпи ҳосилни 57 минг тоннадан оширишга аҳд қилдилар. Бу юксак марра ҳам 5 ноябрга қадар бажарилади.

Янгийўл районидаги Свердлов пахта тайёрлаш пункти ходимлари «оқ олтин» карвонларини пешма-пеш қабул қилиб олиб, унинг давлат стандарти даражасида бўлишлигига алоҳида аҳамият бермоқдалар. Суратда: пахта тайёрлаш пунктининг лаборанти Роза Гирфанова ва товаровед З. Кулиев ўртоқлар пахтанинг сифатини кўздан кечиришмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 19 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан
СИРДАРЁ	1,33	110,22	1,05	129,63
ТОШКЕНТ	1,12	102,84	0,75	98,30
Андижон	1,41	98,06	1,67	93,28
Наманган	1,59	97,71	1,85	101,92
Самарқанд	1,67	91,67	1,95	97,84
Қашқадарё	0,96	89,72	0,67	59,28
Сурхондарё	0,93	89,50	0,44	80,41
Хоразм	3,07	88,69	3,13	63,22
Бухоро	1,29	88,00	1,24	96,74
Фарғона	1,29	83,15	2,04	78,87
ҚҚАССР	2,66	80,46	2,68	65,63
Республика бўйича:	1,55	92,89	1,56	91,29

Шу жумладан, ингичка толали пахта:

Қашқадарё	бир кунда	3,06	мавсум бошидан	87,39
Сурхондарё	бир кунда	1,52	мавсум бошидан	83,59
Бухоро	бир кунда	2,33	мавсум бошидан	78,90
Республика бўйича:	бир кунда	2,05	мавсум бошидан	94,65

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

НУКУС, 19 октябрь. (ЎзТАГ). Бу ерда партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари, қишлоқ хўжалиги, саноат, транспорт, алоқа, қурилиш, маданият, фан, халқ маорифи, план ва молия органларининг ходимлари, матлубот кооперацияси, савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимларидан катта бир группасига саккизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда эришган юксак муваффақиятлари учун мукофотлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов мукофотланганларга СССР орден ва медалларини тантанали равишда топширди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов мукофотланганларни қизғин табриклаб, Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнатда уларга янги-янги муваффақиятлар тилади.

ИБРАТ

Пахта йиғим-терими авжга чиққан шу кунлардаги Мирзачўлнинг қиёфаси қандай? Ишнинг қизғин палласида чорраҳада туриб, кузата бошладик. Шимол тарафдан Охунбобоев номли совхоздан, шарқдан Ленин номли совхоздан, жанубдан «Пахтакор» совхозидан келадиган йўллар шу ерда туташади. Бу йўлларнинг ҳаммаси ҳам тайёрлов пунктига олиб боради.

Тушдан кейин иш айниқса қизиб кетади. Бир сменада шу чорраҳадан ҳар бирига тўрт-бештадан тележка тиркалган 500-600 трактор ўтади. Олисдан оппоқ пахта ғарамлари кўриниб турадиган тайёрлов пунктига чиқадиган тўғри йўлга жуда оҳисталик билан бурилиш керак. Сал секинлаб қолгудек бўлса, трактор ва тележкалар қаторлашиб қолиб, ҳаммаёқни сигнал босиб кетади. Ҳар карвоннинг дарғаси бор. Шу уч йўлдан келаётган уч дарға билан гаплашиб қолдим.

Мамажон Дадажонов Фарғона водийсида яшаган, бригадага бошчилик қилиб, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлган. Кейин Мирзачўлга келиб, Ленин номли совхозга бошчилик қилди. Бу йил у хўжалик механизаторлари билан маслаҳатлашиб, ҳосилни 22 кунда йиғиб-териб олиш мумкинлигини ҳисоблаб чиқди. Ҳосил йигирма кунда, фақат машиналар ёрдамида териб олинди. Комбайнлар группа-группа бўлиб ишлади. техника хизмати кўрсатиш ҳам худди аэродромдагидек бўлди: механик-ҳайдовчи овқатланаётганда ёки дам олаётганда машинани махсус ёрдамчилар шайлаб қўяди. Юк ортишнинг қулай методи ҳам ўзлаштирилди, чорраҳада бир зум тўхтаб қолинса ҳам, йиғим-терим суръати бузилади.

Жанубий йўлда «Пахтакор» совхозилик Малик Соқиевни учратдим. Унинг тўққиз кишидан иборат бригадаси 127 гектар ерда пахта етиштирган. Ҳар гектар ердан пландаги 18 ўрнига 25 центнердан ҳосил олинди. Бригада ҳосилнинг ҳаммасини машиналар билан териб, далаларни хам машиналар ёрдами билан тозаламоқда. «Биз қўл билан ишлашни билмаймиз», — ҳазиллашди бригадир. Бундан олти йил муқаддам у ҳатто ғўза қандай ўсишини билмас эди, Нурота тоғларида яшарди, ҳозир эса энг яхши механизаторлардан бири.

Шимол тарафдан келадиган йўлда Охунбобоев номли совхозда яшовчи Аҳмаджон Валиевни кўрдим. Йўл назорати навбатчиси уни кўриб «бу ўзимизнинг одам» деб қўйди. Аҳмаджон ҳушчақчақ, эпчил ва гапга чечан одам экан. Автомобилни жуда усталик билан бошқарарди. Навбатчининг ҳалиги гапида жон бор экан. Аҳмаджон Тошкентда ГАИда хизмат қилган. Бундан беш йил олдин хотини ва тўққиз боласи билан чўлга кўчиб келган. Валиевнинг бригадаси биринчилар қатори чигитни кенг қаторлаб экиш усулига ўтди. Лекин ҳосилни икки қаторли машинада теришга тўғри келди. Чунки бундай эгатларга шундай машиналар тўғри келарди. Шу ёзда Аҳмаджон «Ташсельмаш» заводида тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинаси «Беларусь» кучли тракторига ўрнатилаётган эмиш деб эшитиб қолди. Энди унинг кенг эгатларида ана шунақа машиналар ишлайди. Валиев заводга бориб бир ой давомида машинани йиғишга ёрдам берди, кейин уни ишлаб чиқариш шароитида синаб кўриш истагини билдирди. Синов якуни бундай бўлди: Аҳмаджон янги машина билан ҳозирнинг ўзидаёқ 525 тонна пахта териб қўйди.

...Бугунги Мирзачўлнинг қиёфаси канақа? Қўриқ совхозлари биринчи ҳосилни бундан ўн бир йил олдин олган эдилар. Бу йил 200 минг тоннадан ортиқ ҳосил олдилар. Бу совхоз жойлашган Сирдарё области республикада биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш планини бажарди. Ўзбекистон ўтган йилдагидан анча олдин 3,5 миллион тонна пахта сотди. Лекин ҳали яна қарийб 1 миллион тонна пахта сотиши керак. Пахтакорлар бу ишнинг уддасидан чиқишига ишончимиз комил. Улуғ Октябрнинг 54 йиллиги шарафига авж олган мусобақа, новаторлар ибрати шундан далолат беради.

Г. ДИМОВ,
«Известия» мухбири.
ГУЛИСТОН.

ЛЕНИНЧА ЎҚИЙЛИК, ИШЛАЙЛИК ВА КУРАШАЙЛИК!

СТУДЕНТЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ СЛЁТИ

Ёшлар — мамлакатимизнинг келажаги. КПСС XXIV съезди совет йигитлари ва қизларини ишлаб чиқаришнинг юксак маданияти учун, коммунистик идеалларнинг қарор топиши учун курашчиларнинг олдинги сафларида боришга даъват этди. Партия Марказий Комитетининг ҳисобот доклади юзасидан съезд қабул қилган резолюцияда бундай деб таъкидланади: комсомолнинг асосий вазифаси ёшларни коммунистик ғоявийлик, совет ватанпарварлиги, интернационализм, юксак уюшқоқлик ва интизом руҳида тарбиялашдан, ёшлар ўртасида социалистик тузум эришган муваффақиятларни ва бу тузумнинг афзалликларини фаол пропаганда қилишдан, ҳар бир ёш йигит-қизнинг янги жамият актив қурувчиси бўлишига эришишдан иборатдир.

19 октябрда Москвада Катта Кремль саройида студентларнинг Бутуниттифоқ слёти очилди. Бу слёт Коммунистик партия қўйган ана шу муҳим вазифаларни қандай қилиб тезроқ ва яхшироқ бажаришга бағишланган. СССР Олий Советининг Мажлислар залида совет студентларининг энг яхши намояндалари — билим олишдаги жуда яхши муваффақиятлари ва фаол жамоат ишлари билан кўпчиликнинг ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлган йигит-қизлар, қурилиш отрядлари ва зарбдор комсомол қурилишларининг гвардиячилари, ёш тадқиқотчилар тўпландилар. Совет мамлакатидаги олий ўқув юртларида таълим олаётган чет мамлакатлар аълочи студентлари ҳам шу ерда тўпланишди.

Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев ўртоқлар президиумга чиқишлари билан слёт иштирокчилари уларни гулдурос қарсаклар остида ўринларидан туриб самимий табриклайдилар.

Президиумда улар билан бирга министрлар, олимлар, атоқли ҳарбий саркардалар, Ленин комсомоли, совет студентлари, космонавтларнинг намояндалари ўтиришибди.

Слётни ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжельников очди. У Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневни, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларини ва бюро аъзолигига кандидатларни, КПСС Марказий Комитетининг секретарларини ҳозир бўлган кишилар номидан самимий табриклайди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарларига слёт иштирокчиларининг гулдурос қарсаклари остида гулдасталар топширилади.

Е. М. Тяжельников залда мамлакатимиздаги барча олий ўқув юртларининг намояндалари бўлган 2500 дан зиёдроқ делегат қатнашаётганлигини маълум қилади. Е. М. Тяжельников ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги коллегияси номидан студентларнинг Бутуниттифоқ слётини очиқ деб эълон қилади.

Залга ВЛКСМ Марказий Комитетининг байроғи олиб кирилади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси составн гулдурос қарсаклар остида слёт фахрий президиумига сайланади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади. Слёт иштирокчилари уни гулдурос, узоқ давом этган қарсаклар остида, «КПССга шон-шарафлар бўлсин!», «Ленинчи Марказий Комитетга шон-шарафлар!» деган хитоблар билан кутиб оладилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Ёш дўстларимиз!

Студентларнинг Бутуниттифоқ слёти очилиши билан сизларни Коммунистик партия Марказий Комитети номидан табриклашга ва сизларга, бутун кўп миллионли совет студентлари отрядига қизғин салом топшириб, муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. **(Давомли қарсаклар).**

Тўғрисини айтсам, сизларнинг йиғилишингизда сўзга чиқиш ҳақидаги таклифни зўр хурсандчилик билан қабул қилдим. Мамлакатимиз келажагининг тимсоли бўлган ёшлар билан учрашиш ҳамиша кишига завқ бағишлайди. Шонли совет студентларининг жанговар авангарди бўлган сизлар билан учрашиш эса бундан ҳам ёқимли.

Слётингиз партиямиз XXIV съездидан сал кейин тўпланди. Бу бежиз эмас.

Съезд белгилаб берган улуғвор планларни бажариш учун партия билан бутун халқ зўр бериб меҳнат қилиши лозим бўлади. Шуни ҳам унутмаслик керакки, совет кишилари меҳнати характерининг ўзи кўз ўнгимизда ўзгариб бормоқда. Ҳозир заводдаги оддий ишчи, колхоз механизатори қилаётган ишни яқин ўтмишда фақат техник ёки инженергина бажара оладн, деб ҳисобланар эди. Фан ва техника ана шундай илгарилаб кетди, одамларнинг профессионал маҳорати ўсди. Турмуш эса тобора жадал ривожланиб бормоқда. Шу сабабли у бизга, ҳар бир совет кишисига тобора кўпроқ катта талаблар қўймоқда.

Партиямиз ана шу жараёнларнинг ҳаммасини равшан кўриб турибди. XXIV съезд қарорлари социалистик тузумимизнинг афзалликларини фан-техника революцияси ютуқлари билан тўла-тўкис ва узвий равишда уйғунлаштиришдан иборат жуда ҳам муҳим вазифани ўртага қўйди. Бунинг учун эса тегишли кадрларни тарбиялаб вояга етказиш, коммунистик қурилишнинг тобора катта ва мураккаб вазифаларини ҳал эта оладиган янги мутахассисларнинг катта-катта отрядларини вужудга келтириш керак.

XXIV съезд қарорлари совет ёшларига фан-техника ва социал тараққиёт эстафетасини топширди десак бўлади. Съезд Советлар мамлакатининг йигит ва қизларини ишлаб чиқариш ва турмушнинг юксак маданияти учун, воқелигимизда коммунистик нормаларни қарор топтириш учун курашчиларнинг биринчи сафларида боришга даъват қилди.

Бу даъват, ўртоқлар, сизларга, совет студентларига ҳам тўла-тўкис тааллуқли, албатта. Чунки бугун университетларда, институтларда, ўрта техника ўқув юртларида ўқиётган кишилар — жуда яқин келажакда планларимизни бажаришда актив, ижодий қатнашиши лозим бўлган кишиларнинг ўзгинасидир. Тўққизинчи беш йиллик планини бажариш — партия билан халқнинг муштарак ишидир. Бинобарин совет студентлари бу ишга ўзларининг катта ҳиссасини қўшиши лозим. **(Қарсаклар).**

Шу залда ишлаб чиқаришнинг, мамлакатимиз учун ҳаётий муҳим бўлган илмий тадқиқот институтлари ва муассасаларининг келажакдаги раҳбарлари ўтиришибди, Бу ерда ёш авлодларнинг бўлажак мураббийлари, янги маданий бойликларнинг ижодкорлари ўтиришибди. Октябрь авлоди бошлаган ишни, биринчи беш йилликлар авлоди давом эттирган ва самараларини Улуғ Ватан уруши солдатлари душмандан қаҳрамонона ҳимоя қилган ишни сизлар давом эттиришингиз керак.

Азиз дўстлар, эски замонда жуда оз кишилар олий маълумот олишга муяссар бўла олар эди. Буни ўзларингиз яхши биласизлар. Бизнинг социалистик тузумимизгина ўқув юртларининг эшикларини ишчи ва деҳқонларнинг фарзандларига кенг очиб қўйди. уларга, биринчи совет студентларига ўқиш осон бўлмади. Кўп кишилар ўшанда ишчилар факультетлари орқали, эндигина саводларини чиқариш биланоқ, дастлабки китобларни ўқиш биланоқ, маданият ибтидосидан бирозгина хабардор бўлиши биланоқ олий ўқув юртларига келган эдилар. Лекин ўқишга, янги дунёнинг актив қурувчилари бўлишга жўшқин иштиёқлари туфайли улар чинакам мутахассислар бўлиб етишдилар.

Улар совет зиёлиларининг биринчи авлоди эди. Ишчи факультетларидан чиққан кишилар инженер ва агроном, ўқитувчи ва врач, партия ва жамоат арбоби, касаба союз ходими ва дипломатлар бўлиб етишдилар. Мамлакатимизни қудратли илғор социалистик индустриал давлатга айлантиришда уларнинг билими ва меҳнати жуда катта роль ўйнади.

Улуғ Ватан уруши йилларида ўн минглаб студентлар китоб ва конспектларини йиғиштириб қўйиб, қўлларига қурол олдилар ва бутун халқ билан биргаликда Ватанни ҳимоя қилдилар. Улар институт дипломларини олишга муваффақ бўлмасалар-да, жанг майдонларида мардлик ва қаҳрамонлик аттестатларига сазовор бўлдилар. **(Давомли қарсаклар).** Улар университет значокларини олишга улгурмаган бўлсалар, кўкраклари жанговар орден ва медаллар билан безанди.

Уруш йиллари тамом бўлган ҳамоно, улар гимнастёркаларда, солдат шинелларида тўппа-тўғри дарсхоналарига қайтиб, чала қолган билимларини тўлатиб олишга киришдилар. Олий мактаб фронтчи студент образини ҳали узоқ вақт унутмайди. Бу студентнинг ғоят зўр масъулият ҳисси ва меҳнатсеварлиги, унинг гражданлик жўшқинлиги ва партиявий принципиаллиги студентларнинг кўпгина шундан кейинги авлодлари учун ажойиб намуна бўлиб қолди. **(Қарсаклар).**

Ҳозир мамлакатимиз студентларининг дарсхонасида олий ўқув юртларининг салкам беш миллион студенти, ўрта махсус мактаблар, билим юртлари, техникумларнинг салкам тўрт ярим миллион ўқувчиси таълим олмоқда. Бизнинг совет студентларимиз бутун жон-тани билан ишчилар, деҳқонлар, меҳнаткаш зиёлиларнинг фарзандлари, — хуллас ўз меҳнати билан ёшларнинг билим чўққиларини эгаллашига имконият яратиб бераётган кишиларнинг фарзандларидир. **(Давомли карсаклар).**

(Давоми иккинчи бетда).

А. Н. КОСИГИННИНГ КУБА РЕСПУБЛИКАСИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Революцион ҳукуматининг таклифига биноан шу йил октябрь ойининг охирида дўстона визит билан Куба Республикасига боради.

ЛЕНИНЧА ЎҚИЙЛИК, ИШЛАЙЛИК ВА КУРАШАЙЛИК!

(Боши биринчи бетда).

Шуни биз эндиликда қонуний мамнуният билан айта оламизки, кадрлар тайёрлашнинг Совет ҳокимияти йилларида вужудга келтирилган системаси мамлакат эҳтиёжларини асосан қондирмоқда, моддий ишлаб чиқаришнинг ва маънавий ҳаётнинг ҳамма тармоқларини малакали мутахассислар билан таъминлаш имконини бермоқда.

Социализм тонгида Владимир Ильич Ленин ватанимизнинг ёппасига саводхон мамлакат бўлишини орзу қилган эди. Бу вазифа аллақачонлар ҳал этилди. Энди биз янги марраларга чиқиб олдик — умумий ўрта таълимга ўтишни тугалламоқдамиз. Олий мактабларимиз ҳам шаҳдам қадам ташлаб олға бормоқда. Биргина рақамнинг мағзини чақиб кўринг: шу беш йилликнинг охирига бориб СССРдаги ҳар ўн гражданнинг бири олий ёки ўрта махсус ўқув юртини битириб чиққанлиги тўғрисидаги дипломга эга бўлади. (Қарсаклар). Ваҳолонки биз бундан атиги ўттиз-қирқ йил аввал шундай пайт қачон келишини ҳатто чамалаб кўришга ҳам ботина олмас эдик!

Ленин, ўртоқлар, олий таълим ишидаги кўп нарсалар ҳали яхшиланиши керак, албатта. Биз партиямизнинг XXIV съездида шу ҳақда гапирдик.

Илм-фан ва унинг ҳаётга амалий равишда жорий этилиши ҳозир шу қадар зўр суръатлар билан ривожланиб бормоқдаки, ҳатто яқиндагина топилган, кашф қилинган нарсаларнинг кўплари дарсликларга ва лекция курсларига киритилмасдан турибоқ баъзан эскириб қолмоқда. Олий ўқув юртини бундан ўн беш-йигирма йил муқаддам битириб чиққан киши ўз билимини муттасил ошириб бормаса, бизнинг давримизда жуда ночор қолоқ ходим бўлиб қолиши мумкин деб ҳақли равишда гапирмоқдалар. Лекин бу олий мактабдаги ўқитиш мазмуни ва методларини янада такомиллаштириш соҳасидаги, олий ўқув юртлари ва техникумларнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш соҳасидаги иш ҳам оператив равишда доимо давом эттирилиши керак, деган маънони ҳам билдиради.

Чамаси, олий ўқув юртларини малакали илмий-педагогик кадрлар билан бир маромда таъминлаб бориш, тегишли мутахассисларни тайёрлашга пухтароқ ёндошиш тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш керакка ўхшайди. Мамлакатнинг турли иқтисодий районларидаги ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривожланиш истиқболларини ва демографик омилларини ҳисобга олиб, ўқув юртларини рационал жойлаштириш ҳам катта аҳамиятга эга.

Кейинги йилларда ишчи ва деҳқон ёшларининг олий ўқув юртларига анча кўпроқ келишини таъминлаш учун кўп иш қилинди. Масалага бундай ёндошиш партиянинг ишчилар синфини, колхозчи деҳқонларни ва зиёлиларни бир-бирига яқинлаштиришга, жамиятимизнинг социал бирлигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсатидан тўла равишда келиб чиқади. Олий ўқув юртлари ҳузурида тайёрлов бўлимлари очилганлиги сингари тадбирни халқимиз зўр мамнуният билан кутиб олди, бу бўлимларни дастлаб битириб чиққан йигит ва қизлар студентларимиз сафларига қўшилди. (Қарсаклар).

Сизларга шуни мамнуният билан маълум қиламанки, партия Марказий Комитети билан ҳукумат КПСС XXIV съезди Директиваларига биноан яқинда қабул қилган муҳим қарорда олий ўқув юртлари студентлари билан ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларининг моддий ва уй-жой-маиший шароитларини анча яхшилаш кўзда тутилди. (Давомли қарсаклар). Жумладан, олий ўқув юртлари студентлари билан техникумлар ўқувчиларининг стипендиялари миқдорини ошириш кўзда тутилади. (Қарсаклар). Студентлар учун кўп миқдорда янги ётоқхоналар қуриш, медицина ва санаторий-курортларда хизмат кўрсатишни, овқатланишни ташкил этишни, спорт базасини ривожлантиришни анча яхшилаш ҳам мўлжалланган. (Давомли қарсаклар). Стипендияларни ошириш ва стипендиатларни кўпайтиришнинг ўзига давлат шу беш йилликда қўшимча равишда бир ярим миллиард сўм ажратади. (Қарсаклар).

Бу тадбир мутахассис кадрлар тайёрлашни янада яхшилашга олиб боришига, студентларимизнинг активлигини — партия XXIV съезди қарорларини амалга оширишдаги, ўқишдаги ва фан соҳасидаги, меҳнатдаги ва спортдаги активлигини оширишга янги омил бўлиб хизмат қилишига аминмиз. Хуллас, биз буни ўринли, «рентабель» харажат деб ҳисоблаймиз! (Давомли қарсаклар). Ажратилган маблағлардан ғоят самарали ва рационал фойдаланилиши жуда муҳим. Ўқув юртларининг раҳбарлари, тегишли министрликлар ва идоралар, партия, касаба союз ва комсомол органлари бу ҳақда ғамхўрлик қилишлари керак.

Лекин, ўртоқлар, сиз, студентлар ўзларингиз бу ишга ҳал қилувчи ҳисса қўшмасангиз, олий мактабнинг муваффақиятлари тўғрисида қайси органлар ёки муассасалар ғамхўрлик қилмасин, бу муваффақиятларга эришиб бўлмайди.

Аслини олганда, сизларнинг катта кишилар сифатидаги ижтимоий масъулиятингиз сизлар олий мактаб остонасидан кирган пайтингизданоқ бошланади. Чунки студентлик даври — эртанги кунга тайёргарликнинг ўзигина эмас, шу кунни шунчаки кутишнинг ўзигина эмас. Бу давр бугуннинг ўзидаги ёрқин, мазмунли ҳаётдир. Бу — ғайрат билан ижодий меҳнат қилинадиган, актив жамоат иши олиб бориладиган даврдир.

Лотинча «студент» сўзи луғатларда «қунт билан ишлайдиган, билим олиш иштиёқида бўлган киши» деб изоҳланади. Дарҳақиқат, студентнинг энг асосий вазифаси ўқишдан иборат. Бу ҳар бир кишига равшан. Бироқ, бу тушунчанинг конкрет мазмуни доимо ўзгариб келган ва ҳозирги кунларда у ҳар қачонгидан ҳам тез ўзгармоқда. Қандай ўқиш, нимани ўқиш керак, ўз касбингга тааллуқли маълумотлар океанидан нималарни танлаб олиб, ўзлаштириш керак? — буларнинг ҳаммаси шунчаки дабдабали саволлар эмас.

Сизлар меҳнат фронтининг бирон-бир соҳасидаги ўз ишингизнинг мутахассислари бўлиб етишишга тайёргарлик кўряпсиз. Ҳозирги кунда ҳаёт совет мутахассиси олдига, коммунистик қурилишнинг актив қатнашчиси олдига қўяётган талаблар сизнинг ҳам ўқишингизда асосий мезон бўлиши лозим.

Ҳозирги совет мутахассиси — марксизм-ленинизм таълимоти асосларини яхши эгаллаб олган, партия билан мамлакатнинг сиёсий мақсадларини равшан кўриб турган, кенг кўламда илмий ва амалий тайёргарлик кўрган, ўз ихтисосини мукаммал биладиган кишидир.

Ҳозирги совет мутахассиси — меҳнатни илмий ташкил этиш принципларини амалда жорий қила оладиган омилкор ташкилотчидир. У одамлар билан ишлай олади, коллективнинг тажрибасини қадрлайди, ўртоқларининг фикрига қулоқ солади, эришилган натижани танқидий баҳолайди.

Ўз-ўзидан равшанки, ҳозирги мутахассис — юксак маданиятли, ғоят билимдон кишидир, хуллас, у янги, социалистик жамиятнинг ҳақиқий зиёлисидир. (Давомли қарсаклар).

Ана шу ҳақиқатан ҳам юксак даражага эришмоқ учун нима қилиш керак бўлади?

Олий ўқув юрти программасида белгиланган материални тўла ҳажмда чуқур эгаллаб олиш муҳим, мутлақо зарур, лекин бунинг ўзи етарли эмас. Ўз билимларингизни доимо такомиллаштириб боришни ўрганиш, тадқиқотчига хос кўникмаларни ҳосил қилиш, кенг назарий билимларни эгаллаш лозим. Шундай қилмасангиз билимларнинг тобора кўпайиб бораётган хазинаси орасида, илмий ахборотнинг кучайиб бораётган оқимида ўз йўлингизни топиб олишингиз қийин бўлади.

Ҳозир олий ўқув юртидаги таълим жараёни студентнинг тадқиқотчиликка яқин мустақил фаолиятига кўпроқ таянмоқда. Студентлар илмий тўгараклар ва семинарларда оммавий равишда қатнашмоқдалар, илмий ишларнинг конкурслари ва кўргазмалари ҳамма жойда расм бўлди. Бу — жуда соз!

Азиз дўстлар, шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиманки, марксизм-ленинизм назариясини ўрганиб олган тақдирдагина ихтисосни ижодий ўзлаштириш, коммунистик қурилишимизнинг актив иштирокчиси, партия сиёсатини оммага етказувчи бўлиш мумкин. Марксизм-ленинизм таълимоти — ҳар қандай соҳадаги мутахассис учун билимларнинг негизи, ажралмас таркибий қисмидир.

Марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига садоқат — партиямиз, комсомолимизнинг олижаноб анъанасидир, олий мактаб бу анъанани ҳар томонлама мустаҳкамлаши ва бойитиши зарур. (Давомли қарсаклар). Совет студентлари — жаҳон ёшларининг илғор отрядидир. Улар бошқа мамлакатлардаги ўз тенгқурлари билан биргаликда империализмга қарши, социал адолат учун, ҳамма халқларнинг яхши келажаги учун актив курашмоқдалар. Зотан бу — совет студентларимизнинг катта, юксак фазилатидир! (Қарсаклар).

Ўртоқлар! Зарур билимларни эгаллаб олишда, ўзларингизда совет мутахассисига хос фазилатларни камол топтиришда ўқитувчиларингиз сизларга ёрдам берадилар. Бизда минглаб ажойиб ходимлар: муаллимлар, доцентлар, профессорлар бор. Улар қаерда меҳнат қилмасин: шонли тарихга эга бўлган машҳур университетдами ёки эндигина иш бошлаётган янги институтдами, ҳамма жойда уларнинг меҳнати, тажрибаси, билими — жамиятимиз учун бебаҳо капиталдир. (Қарсаклар). Кўпгина олий ўқув юртларида катта-катта илмий мактаблар таркиб топди. Бу мактабларга мамлакатнинг атоқли олимлари бошчилик қилмоқдалар, уларнинг номлари Ватан ва жаҳон фанининг ифтихори бўлиб қолади.

Катта олим, ҳақиқий педагог ўзига муносиб шогирдлар тайёрлайди. Шогирд устозининг ғоявий эътиқодини, унинг меҳнатга бўлган муносабатини, илмий заковатини, иш методикасини ўзига сингдириб олади. Сизлар ҳам ўз устозларингизга муносиб кишилар бўлингиз, дўстлар. Устоз ҳис этиши мумкин бўлган — шогирд устоздан ўзди деган олий қувончни уларга бахш этингиз. (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Хуллас, дўстлар, Лениннинг: «Ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш!» деган шиори сизлар учун ҳозир ҳам ҳаётнинг энг муҳим, энг актуал шиори бўлиб қолмоқда! (Давомли қарсаклар).

Лекин биз Лениннинг бошқа бир даъватини: таълим жараёни коммунистик тарбия жараёни билан ҳамоҳанг олиб борилиши керак деган даъватини ҳам унута олмаймиз, унутишга ҳақимиз йўқ. Бу икки жараён амалда албатта яхлит бўлиб бирлашмоғи керак. Лекин бунга осонгина эришиб бўлмайди. Бу ҳақда ғамхўрлик қилиш, фанларни ўқитиш давомида ҳам, олий ўқув юртларининг жамоат ҳаётини ташкил этишда ҳам доимо ғамхўрлик қилиш лозим. Бу ишда олий ўқув юртларининг партия ва комсомол ташкилотлари жуда катта роль ўйнашлари керак.

Университет ёки институт партия ташкилоти — коллективнинг сиёсий авангарди бўлса, олий ўқув юртининг партия комитети унинг жанговар штабидир. Олий ўқув юртларининг партия ташкилотларига маъмурият фаолияти устидан контроллик қилиш ҳуқуқи берилиши муносабати билан уларнинг олий мактаб ҳаётидаги роли ошиб бормоқда. Олий ўқув юрти ишига доир бирорта ҳам принципиал масала партия ташкилотларининг назаридан четда қолмаслиги керак. Ўқитиш ишининг мазмуни ва студентларнинг бўш вақтини қандай ўтказиши, илмий тадқиқотларни ташкил этилиши ҳамда жамоат иши ва спорт — олий ўқув юртларининг коммунистлари ана шуларнинг ҳаммасига кўз-қулоқ бўлиб туришлари лозим.

Тарбиявий ишда икир-чикир нарса бўлмайди ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Чунки бу ўринда гап энг мураккаб ва масъулиятли иш тўғрисида — келажак бинокорларнинг дили ва характерини шакллантириш тўғрисида, уларнинг қалби ва ақлини чиниқтириш тўғрисида бораётир!

Олий ўқув юртларининг партия ташкилотлари комсомол ташкилотлари билан нақадар яқин боғланган бўлса, уларнинг ҳаётини нақадар яхши билса, уларнинг ишига ёрдам берса, ўзлари шунчалик муваффақиятли ишлайдиган бўладилар. Чунки совет студентларининг жуда кўпчилик қисми комсомоллардир.

Олий ўқув юртлари комсомол ташкилотларининг иши — муҳим ва жуда масъулиятли ишдир. Дарҳақиқат, институт ёки университетда ўқиш учун ҳар бир йигит ва қиздан мустақил шуғулланиш системасига риоя қилиш талаб этилади. Бунинг учун эса зўр иродали, собитқадам бўлмоқ керак. Ўртоқларча талабчанлик, ўзига ва теварак атрофидагиларга нисбатан ҳам талабчанлик, қаттиқ интизом, ўқув тартибида белгиланган асосий талабларни муттасил бажариш — бўлажак мутахассиснинг ўз касбининг устаси ва ҳақиқий гражданин бўлиб етишиши учун энг зарур шартлардир. Бу фазилатларни студентда комсомол тарбиялаб вояга етказиши лозим. Бунинг учун эса, ҳар бир ўқув юртида студентнинг қобилиятларини энг тўлиқ намоён қилишига ва ривожлантиришига ёрдам берадиган, уни изланишга, доимо олға босишга руҳлантирадиган ижодкорлик, завқ-шавқ, ўзаро ёрдам муҳитини вужудга келтириш керак.

Олий ўқув юртларининг касаба союз ташкилотлари студентлар ҳаётида тобора кучлироқ роль ўйнашлари лозим. Ўқув жараёни, ишлаб чиқариш практикасини тўғри ташкил этиш тўғрисида, студентларнинг дам олиши ҳақида, бадиий ҳаваскорликни, физкультура ва спортни ривожлантириш ҳақида, ётоқхонада яхши шароит яратиб бериш тўғрисида, студентларга моддий ёрдам бериш ҳақида, уларда яхши, ишчанлик кайфиятини вужудга келтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — ана шуларнинг ҳаммаси икир-чикир ишлар эмас, ўртоқлар, балки юқори малакали мутахассисларни муваффақиятли равишда тарбиялаб вояга етказишнинг муҳим шартидир.

Биз студентнинг эҳтиросли жамоат ходими бўлиб ўсишидан, ўзини коллективдан ажралмас деб биладиган бўлишидан жуда манфаатдормиз. Бунга эса, амалий равишда ташкил этилган яхши жамоат иши орқали эришиш мумкинлиги маълум. Кейинги йилларда олий ўқув юртларидаги жамоат иши савияси анча ошди. Партия, комсомол ташкилотлари бу ишнинг аниқ мақсадни кўзлайдиган, хилма-хил, мазмунли бўлиши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Бу ишнинг йигит ва қизларга студентлик чоғларидаёқ меҳнат ва жамоат-сиёсий фаолиятнинг турли соҳаларида ўз кучларини синаб кўриш имконятини берадиган формалари топилди ва муваффақиятли равишда ривожлантирилмоқда.

Шу муносабат билан актив студентлар тўғрисида икки оғиз яхши гап айтмоқчиман. Завқ-шавқли, жўшқин, беғараз бу активлар ҳар соҳада — ўқишда, илмий ишда, жамоат ишларида ҳамиша пешқадамдирлар. Партия комитетлари, комсомол ташкилотлари энг яхши активларни партияга қабул қилишга тавсия этиш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари керак. (Давомли қарсаклар). Улар бу юксак ишончни шараф билан оқлашларига шубҳа қилмаймиз! (Давомли қарсаклар).

Бу ўринда студентларнинг бинокорлик отрядлари сингари комсомол ташаббускорлигининг нисбатан янги формасини тилга олмай ўтиб бўлмайди. Студентлар куч-ғайратини, активлигини рўёбга чиқариш ва сафарбар этишнинг бу формаси, менимча, давримизнинг талабларига ҳам, ёшларнинг ўз эҳтиёжларига ҳам тўла-тўкис мос бўлиб тушади. Ҳозиргача бир миллиондан ортиқ йигит ва қиз «учинчи семестр» сабоғини олди. Студентларнинг бинокорлик отрядларида иштирок этиши туфайли ёшларнинг қалбида пайдо бўлган куртаклар яхши самаралар бермоқда.

Студентнинг жамоат ҳаётида иштирок этиши — мустақилликка шунчаки тақлид қилиш эмас, балки йигит ёки қизга катта наф берадиган, масъулият ҳиссини оширадиган, жамият таҳсинига сазовор қиладиган амалий, ғоят фойдали фаолият эканлигини ана шу отрядларнинг иши яна бир марта исботлайди. (Давомли қарсаклар). Шу йилнинг ўзида зарбдор меҳнати, ўқишдаги, фан соҳасидаги муваффақиятлари учун беш юз студентнинг орден ва медаллар билан мукофотланганлиги бунинг далилидир. (Қарсаклар).

Аъло ўқиши, зарбдор меҳнати, актив жамоат фаолияти учун слётнинг ҳамма қатнашчилари Ленин юбилейи медаллари билан мукофотланганлигини сизларга зўр мамнуният билан маълум қиламан. (Гулдурос, давомли қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради. Залда: «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар! Ура!» деган садолар янграйди).

Партия Марказий Комитети ана шу юксак ва муносиб мукофот билан сизларни самимий табриклайди. (Гулдурос қарсаклар).

Партия Марказий Комитети сизлар ўзларингизнинг бутун ҳаётингиз давомида ленинча ўқийсиз, ишлайсиз ва курашасиз деб ишонади! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Азиз дўстлар! Студентлик даври қисқа — атиги беш-олти йил бўлади. Лекин бу давр бутун умрга татийдиган из қолдиради. Шу йиллар давомида олинган билим ва тажриба кишига ҳеч қачон панд бермайди. Чиндан ҳам билим, маданият, жамоат кўникмалари нақадар кўп бўлса, киши ҳаётда шу қадар дадил қадам ташлайди. (Давомли қарсаклар).

Ўқиш йиллари ўтиб кетади, сизлар давлат имтиҳонларини топширасизлар, дипломлар ёқлайсизлар, синов ва лойиҳалар ҳам топширилади. Лекин ўқишнинг тугаши — сизларнинг меҳнат фаолиятингизнинг эндигина бошланишини билдиради, холос. Сизлар ишлаш учун қаерга борсангиз, студентлик йилларида ихлос билан олган нарсаларингизни — ғоявий эътиқодингизни, чуқур билимингизни, ўз касбингизга бўлган меҳр-муҳаббатингизни, улуғ она-Ватанингизга садоқатингизни бирга олиб борасизлар. (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Ҳамма касб-коргингизда, ишларингизда ва орзу-умидларингизда студентларча навқиронлигингиз руҳи сизларга ёр бўлсин, қалбингизнинг кўри асло ўчмасин, орзу-интилишларингиз ҳамиша мусаффо ва олижаноб бўлсин. (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Азиз дўстлар, сизларга аъло ўқишингизни, сиҳат-саломат, бахтиёр бўлишингизни тилашга, халқ, коммунизмнинг буюк идеалларига хизмат қилишдек олижаноб ишда катта-катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Яшасин коммунизм ёш бинокорларининг жанговар отряди — шонли совет студентлари! (Гулдурос, давомли қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради).

Яшасин Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси — Ленин комсомоли! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Ижодкор халқ, бунёдкор халқ — қаҳрамон совет халқига шон-шарафлар! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Улуғ коммунистлар партиясига шон-шарафлар! (Гулдурос, давомли қарсаклар қизғин овацияга айланади. Слёт қатнашчилари ўринларидан туриб: «Ура!», «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!», «Ленинчи Марказий Комитетга шон-шарафлар!» деб хитоб қилишади).

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва узоқ давом этган қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди. Слёт қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқини якунловчи сўзларини ўринларидан туриб, гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Зал: «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!», «Ленинчи Марказий Комитетга шон-шарафлар!», «Ура!» деб хитоб қилди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжельников слёт қатнашчилари номидан сўзга чиқиб бундай деди:

— Биз ҳаммамиз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг ёрқин, сермазмун ва ҳаяжонли нутқини ҳозиргина зўр шавқ билан тингладик. (Давомли қарсаклар). Бу ажойиб нутқни партиямизнинг бу самимий сўзларини улуғ Ватанимизнинг телевизор экранлари, радиоприёмниклари олдида ўтирган барча студентлар ҳам бирга тинглашди. (Қарсаклар).

Азиз ўртоқлар, Ленин комсомолига, ёшларга, совет студентларига ҳамиша сезгирлик билан астойдил меҳрибонлик қилиб келаётганлиги учун, Ватанимиз юксак мукофоти учун, Леонид Ильич Брежневга, партия Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига энг самимий миннатдорчилигимизни ва фарзандлик ташаккуримизни изҳор этишга рухсат бергайсиз! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Биз Марказий Комитетни, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини, Леонид Ильич, Сизни тантанали ишонтириб айтамизки, Советлар мамлакатининг ёш авлоди қўйилган вазифаларни шараф билан бажаради, жонажон Коммунистик партиямиз теварагида янада маҳкамроқ жипслашиб, ва ўзининг бутун кучини, билимини ҳамда ғайратини КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашга бағишлайди! (Гулдурос, давомли қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради. «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!» деган хитоблар янграйди.)

Шундан кейин слётда СССР олий ва ўрта махсус таълим министри В. П. Елютин «Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида олий мактабнинг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Совет Иттифоқидаги аълочи студентларимизнинг слёти, деди докладчи, бугун Катта Кремль саройининг муҳташам залида, мамлакат Олий Советининг Мажлислар залида тўпланди.

Бу ерда Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари биз билан ўтиришибди. Бу эса Совет Иттифоқида олий таълимнинг ривожланишига доим катта эътибор берилаётганлигини, мутахассислар тайёрлаш давлат нуқтаи назаридан ғоят муҳим иш, бутун халқимизнинг иши эканлигини яна бир марта исбот қилади.

Ҳаммамиз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг нутқини, шонли студентларимиз тўғрисидаги оталарча ғамхўрлик руҳи билан суғорилган нутқини ҳозиргина зўр эътибор билан тингладик. Бу нутқда билимларни эгаллашда эришилган ютуқларга, студентларнинг ижтимоий фойдали меҳнатда ва мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги иштирокига юксак баҳо берилди.

Леонид Ильич Брежнев бизнинг олдимизга сиёсий жиҳатдан ва давлат нуқтаи назаридан ғоят муҳим вазифаларни қўйди. Студентларнинг бу анжумани ана шу вазифаларни бажариш, партиянинг режаларини амалга оширишда муҳим роль ўйнайди, деб астойдил айтиш мумкин.

Бутуниттифоқ слётига совет студентларининг ўқишда ва актив жамоат ишида жуда яхши муваффақиятларга эришганликлари учун зўр иззат-ҳурматга сазовор бўлган вакиллари, кечки ва сиртқи олий ўқув юртларининг аълочи студентлари тўпланишди. Бу залда республикалар Олий Советларининг, область, шаҳар ва район Советларининг депутатлари бўлган студентлар, комсомол раҳбарлари, ажойиб лекторларимиз, пропагандистларимиз, илмий тадқиқотларнинг, зарбдор комсомол қурилишларининг актив иштирокчилари ўтиришибди. Бу ерда чет эллардан келиб, олий ўқув юртларимизда ўқиётган аълочи студентларимиз ҳам бор.

Бизнинг мамлакатимизда, деб таъкидлади докладчи, партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлиги туфайли таълимнинг янги энг прогрессив ва энг демократик системаси вужудга келтирилди. Бу система таълимнинг мазмунига ва уни ташкил этишга ғоят илмий ёндошишга асосланган. Совет мактаби бўлғуси мутахассисларга халққа хизмат қилишдек юксак инсоний фазилатларни сингдирмоқда, уларни ватанпарвар ва интернационалистлар қилиб, илмий коммунизм ғояларининг ғалабаси учун актив курашчилар қилиб тарбияламоқда.

В. И. Лениннинг инсоният тўплаган бутун билимни халққа — ишчиларга ва деҳқонларга бағишлаш тўғрисидаги васияти мактабимизнинг, барча ўқув юртларимизнинг ишида қўлланма бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда олий ўқув юртлари ва техникумларни тамомлаб чиққан 17 миллион киши халқ хўжалигида ишламоқда. Саккизинчи беш йиллик давридагина 7 миллиондан ортиқ мутахассис тайёрланди. Булардан 2 миллион 600 минг киши олий маълумотлидир.

КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ тўққизинчи беш йилликда олий махсус билимли 4 миллион 600 минг мутахассис, ўрта махсус билимли 4 миллион 400 минг мутахассис тайёрланади. Бу мутахассислар мамлакатдаги 812 олий ўқув юрти ва 4250 техникумларда тайёрланади.

Коммунистик қурилиш вазифаларининг ортиб бораётганлиги, фан-техниканинг тез суръатлар билан ривожланаётганлиги олий мактаб олдига мутахассислар тайёрлаш соҳасида ҳам янги-янги, янада юксак вазифаларни қўйди. Фан ва техника соҳасида қўйилган ҳар бир янги катта қадам ўқиш жараёнида акс эттирилиши керак. Бундан ташқари, мутахассисларни илмий прогноз қилиш талабларига мувофиқ тарзда тайёрлаш лозим.

Олий мактабда таълимнинг мазмунини такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилинмоқда. Бу эса ўқиш планлари ва программаларида, дарсликларида ва ўқув қўлланмаларида ўз ифодасини топмоқда. Фан ва техниканинг энг муҳим йўналишлари бўйича янги ихтисослар жорий қилинмоқда, факультетлар ташкил этилмоқда, институтлар очилмоқда.

Олий мактаб бошқарув кадрларини тайёрлаш ва қайтадан тайёрлаш системасини изчиллик билан кенгайтириши ва яхши йўлга қўйиши керак, иқтисодий тайёргарликни шу тариқа ташкил этиш лозимки, бунинг натижасида студентлар бошқарув назарияси ва практикасини, меҳнатни илмий ташкил этиш, планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги методларини, иқтисодий-математик методларни ва замонавий ҳисоблаш техникасини чуқур ўзлаштириб олсинлар.

Сўнгра В. П. Елютин ўқишда тобора катта муваффақиятларга эришиш резервлари тўғрисида гапириб берди. Биз ўзлаштириш даражасини умуман оширишга эришмоғимиз керак. Биз бунга эриша оламиз ҳам.

Студентларнинг лабораториялардаги фаолияти, студентлар конструкторлик бюролари ва илмий тўгаракларидаги фаолияти мутахассис тайёрлашнинг таркибий қисми бўлиб қолмоғи керак.

Студентларнинг илмий тўгараклари, назарий конференциялари, олимпиадалари, конкурслари, студентлар бажарган илмий тадқиқот ишлари, выставкалари кенг ёйилди. Хўжалик шартномалари бўйича берилган топшириқларни бажаришга студентларни жалб этиш соҳасида катта тажриба тўпланди.

1969—1970 ўқув йилидагина студентларнинг 4 мингдан ортиқ иши ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Студентларга 600 авторлик шаҳодатномаси, 300 патент берилди, уларнинг 7 мингдан ортиқ илмий мақоласи эълон қилинди.

Ҳозирги вақтда студентларнинг 200 дан ортиқ конструкторлик бюроси бор. Бу конструкторлик бюроларида 25 мингдан ортиқ киши ишлаб турибди. Улар корхоналарнинг, илмий-тадқиқот институтларининг ва бошқа ташкилотларнинг заказларига мувофиқ салкам 14 миллион сўмлик конструкторлик ишларини бажармоқдалар.

Ўтган беш йилликда студентларнинг 20 мингдан ортиқ иши Бутуниттифоқ конкурсларига тақдим этилди. 1167 студент «Студентларнинг энг яхши илмий иши учун» медали билан мукофотланди.

СССР Министрлар Совети студентларнинг илмий-тадқиқот ишларидаги муваффақиятлари учун уларни рағбатлантириш мақсадида 300 медаль таъсис этди. Бу медаллар ҳар йили берилади.

Ҳар бир студент сабот-матонатли бўлмоғи, билимларни эгаллашга ижодий ёндошиш каби фазилатларга эга бўлмоғи керак.

Докладда студентларни коммунистик руҳда тарбиялаш проблемалари катта ўрин олди. Студентларни коммунистик руҳда тарбиялаш — совет мутахассисларини тайёрлашнинг таркибий қисмидир.

Ўқувчи ёшларда, аввало, ижтимоий фанларни ўрганиш жараёнида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш — уларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашнинг ҳал қилувчи шарти ва воситасидир.

Биз, деди докладчи, мамнуният билан шуни қайд қиламизки, совет студентлари доим марксизм-ленинизм позициясида туриб иш олиб бормоқдалар, ижтимоий-сиёсий ишларда тобора активлик кўрсатмоқдалар ва зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Студентларнинг марксизм-ленинизм назарий меросига, илғор революцион назарияни ўрганишга иштиёқи ортиб бормоқда, уларнинг КПСС сиёсати тўғри сиёсат эканлигига ишонч-эътиқоди мустаҳкамланмоқда, студентлар буржуа идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасизлик руҳида тарбияланмоқда.

Бизнинг студентларимиз Ленин васиятларига амал қилиб, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбияланмоқда. Миллатчилик ва шовинизмнинг ҳар қандай кўринишлари уларга ётдир.

Буларнинг ҳаммаси Ленин юбилейига тайёргарлик кўриш ва бу юбилейни ўтказиш даврида ҳамда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ мусобақаси жараёнида студентлар ижодининг хилма-хил формаларида зўр куч билан намоён бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, деб уқтириб ўтди докладчи, студентларимизнинг моддий-маиший шароитини яхшилашга катта эътибор бермоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Олий ўқув юртлари студентлари ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларининг моддий ва уй-жой-маиший шароитини янада яхшилаш чоралари тўғрисида» янги қарор қабул қилганлигини Леонид Ильич Брежневнинг нутқидан билиб олдингиз.

Ўртоқ В. П. Елютин докладининг охирида бундай деди: совет кишилари «Студент» деган сўзни зўр меҳр-муҳаббат билан тилга оладилар. Студентлар — бизнинг келажагимиз, бизнинг ўринбосарларимиздир. Улар ҳаётнинг ва коммунизм қураётган жамият фаолиятининг ҳамма соҳаларида масъулиятли ишларни бажаришга тайёрланмоқдалар. Партия ва халқ совет студентлари тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқда. Бизнинг студентларимиз бу ғамхўрликни зўр мамнуният билан қадрлайдилар ва бу ғамхўрликка партияга, халққа, Ватанимизга муносиб хизмат қилмоқ учун ўзларининг асосий бурчини — улуғ Лениннинг ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш керак, деб қилган васиятини бажаришда масъулиятни ошириш билан жавоб қайтарадилар!

Москва Давлат университетининг студенти, Ленин стипендиати Алла Майорова, Коммунар конметаллургия институти кечки бўлимининг студенти, Украина Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Григорий Шелест сўзлайди.

СССР Фанлар академиясининг президенти, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. В. Келдишга сўз берилади.

У слёт қатнашчиларига мурожаат қилиб, бундай деди: сизлар ўзингизни ва биз, кекса авлодни тўлқинлантираётган масалаларни, коммунистик жамиятни барпо этиши, ўз оталарининг шонли ишини муносиб равишда давом эттириши лозим бўлган мутахассислар тайёрлаш масалаларини муҳокама қилгани тўпландингиз. Биз мамлакатимиз эришган буюк муваффақиятлар учун партиямиз томонидан ижодий тарзда ривожлантирилаётган марксча-ленинча илмий назариядан, жамиятимизнинг моддий ва маънавий бойликларини вужудга келтираётган бутун халқнинг фидокорона меҳнатидан миннатдормиз. Янги авлод ҳали кўп жасорат кўрсатиши керак, мисли кўрилмаган, мароқли ижодий бунёдкорлик билан ҳаёт кечирмоқ керак.

Партия совет жамияти тараққиётининг ҳар бир босқичида бизнинг олдимизга янги вазифалар қўймоқда. Эндиликда бу вазифалар Коммунистик партиянинг XXIV съезди томонидан белгилаб берилган. Бу вазифалар техника тараққиётини жадаллаштириш, саноат ва қишлоқ хўжалигини тез суръатлар билан ривожлантириш, иқтисодий ва социал системамизни янада такомиллаштириш негизида халқ фаровонлигини тобора юксалтиришга қаратилган.

Ҳозирги давр шу билан характерлики, деб таъкидлади нотиқ, илмий кашфиётлар техникада янги йўналишларни очиб бериш билангина чекланмай, ишлаб чиқаришнинг ҳамма жараёнларига ҳам узлуксиз ва кучли таъсир кўрсатмоқда. Шу сабабли ҳозирги вақтда ҳар бир мутахассисгина эмас, балки умуман олганда коммунизмнинг ҳар бир бунёдкори ҳам яхши тайёрланган бўлиши керак. Фаннинг инсон фаолияти барча соҳаларига кириб боришидан иборат бу жараён фан таъсири остида ишлаб чиқаришда, ҳаётнинг бутун укладида тез содир бўлаётган ўзгаришлар жараёни ҳақли суратда фан-техника революцияси деб таърифланмоқда.

Янги илмий кашфиётларнинг таъсири остида ишлаб чиқариш жараёнлари ғоят тез ўзгармоқда. Бизнинг давримизда фан-техника тараққиёти қўшаётган янгиликни ҳамиша ўзлаштириб бормай туриб бир умрлик ихтисос касб этиб бўлмайди. Шу билан бирга олинган билимлар ҳар қанча кўп бўлганида ҳам, бу билимлардан практикада фойдаланиш маҳоратига эга бўлинмаган тақдирда, улар самарасиз бўлиб қолиши мумкин. Мен олим сифатида шуни айта оламанки, биринчи олинган илмий натижа кишига жуда катта қониқиш ва ишонч бахш этади. Ўз билимини жамият фойдасига сарфлаш — ҳар бир киши учун юксак даражада қаноат бағишлайди. Шу сабабли олий ўқув юртлари мустаҳкам билим асослари пойдеворини қурибгина қолмай, балки бу билимларни амалда татбиқ этиш билан боғлаб олиб боришлари, студентни унинг ўқишни тамомлаганидан кейин фан соҳасига, саноатга, қишлоқ хўжалигига ёки фаолиятнинг бошқа бирон соҳасига боришидан қатъий назар, келажакдаги ишларга, актив ижодий фаолиятга кўниктиришлари ҳам зарур.

Фан тараққиёти, деб таъкидлади, М. В. Келдиш, бизларни илҳомлантиради, бизга зўр умидворлик бахш этади. Фан натижалари реакцион буржуазиянинг табиий ресурслар тугаб бораётганлиги ва чекланганлиги тўғрисидаги ғоясини рад этмоқда. Фан аввалари кутилмаган янги имкониятларни ва мислсиз катта ресурсларни очиб бермоқда.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг умумий масалаларигина эмас, балки техника тараққиётининг конкрет масалаларини ҳам ҳал этган вақтда масаланинг иқтисодий томони ҳам ғоят муҳимдир. Фаннинг янги ютуқларидан фойдаланиш масалаларини бу иқтисодий жараёнларни эътиборга олмай туриб, тўғри ҳал этиш мумкин эмас. Афсуски, ишнинг бу томонига етарли даражада эътибор берилмаётганлигини кўрсатадиган ҳоллар ҳам бор. Бундай шароитда янги илмий натижаларни практикага жорий қилиш кечикиб қолади. Шу сабабли партия Марказий Комитети мутахассисларгина эмас, балки барча меҳнаткашларнинг ҳам иқтисодий билим даражасини ошириш тўғрисида яқинда қабул қилган қарори ғоят муҳимдир. Бинобарин, келажакда мутахассис бўлиб етишадиган ҳар бир киши коммунизмнинг тўлақонли бинокори бўлмоқ учун экономика соҳасида зарур билимларни эгаллаб олиши лозим.

Бир томондан, Совет Иттифоқида коммунизм қурилиши, иккинчи томондан, жаҳондаги тарихий жараёнга мамлакатимизнинг тобора катта таъсир кўрсатаётганлиги ижтимоий фанлар олдига муҳим проблемаларни қўяди. Бу фанларнинг роли ҳам тобора ортиб бормоқда. Келажакда мутахассис бўлиб етишадиган ҳар бир киши коммунизм қурилиши умумий жараёнининг актив иштирокчиси, бутун жамиятимизнинг аъзоси бўлгани ҳолда совет жамияти тараққиётини белгилаб берадиган мақсад ва вазифаларни яхши тушуниб олган тақдирдагина ўз ишини тўла-тўкис бажара олади. Ижтимоий фанлар соҳасида зарур билимларни эгаллаш — бунга эришишнинг зарур шартидир. Олий мактаб студентни ана шу билимларга эга қилибгина қолмай, балки ижтимоий ҳаёт малакаларини ва коллективда тўғри ўзаро муносабат малакаларини ҳам студентнинг онгига сингдириши лозим.

СССР Фанлар академиясининг президенти сўзининг охирида қуйидагиларни айтди: партия, комсомол ёшларимизни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида, ўз халқига фидокорона хизмат қилиш, коммунизм улуғ ишига, тараққиёт ва тинчлик ишига садоқат руҳида тарбияламоқдалар. Бу эса совет студентларининг ўз олдиларида турган катта вазифаларни шараф билан бажаришлари учун гаровдир.

Шундан кейин слётда ВЛКСМ Марказий Комитетининг аъзоси, Ленинград Давлат университети комсомол комитетининг секретари Александр Гришченко, Белоруссия Давлат университетининг студенти Леонид Давиденко, Қозоғистон ЛКСМ Марказий Комитетининг аъзоси, Қозоғистон Давлат университетининг студенти Куралай Оққўшқорова, Тошкент медицина институтининг студенти Ҳамида Маҳкамова ва бошқалар сўзга чиқишди.

Комсомол ва ёшларнинг совет халқи революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати жойларига Бутуниттифоқ юриши штабининг раиси, Совет Иттифоқи Маршали икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони И. С. Конев ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тўғрисидаги ўз фикрларини айтиб берди.

Студентларнинг Бутуниттифоқ слёти ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

Самарқанд чинни заводи республикамиздаги кенжа корхоналардан. Ишга тушганига кўп вақт бўлгани йўқ. Шунга қарамай, корхона маҳсулоти жуда харидоргир бўлаётир. Бу ерда ҳозир чинни буюмларнинг 15 хили ишлаб чиқарилмоқда. Чапдаги суратда чинни заводининг илғор ишчиси Мақсуда Сафарова янги ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сараламоқда. Унгдаги суратда эса рассом А. Добрякова ва мастер Роза Бобобекова заводда яратилган чинни буюмнинг янги нусхасини кўздан кечирмоқдалар.

В. Сироткин фотолари.

ШОЛИ — ДАВЛАТГА

Республикамиз областларида шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 19 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план (тонна ҳисобида) учинчи стун — топширилган шоли (тонна ҳисобида), тўртинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Андижон	5.000	5.455	109,1
Хоразм	19.500	20.718	106,2
Самарқанд	2.300	2.085	90,6
Наманган	4.000	3.514	87,8
Фарғона	3.000	2.415	80,5
Тошкент	20.300	15.386	75,8
Сирдарё	13.970	10.030	71,8
Сурхондарё	6.800	4.750	69,8
ҚҚАССР	54.000	29.203	54,1
Республика бўйича:	128.870	93.556	72,6

БУЮК ОЛИМ

Социалистик тузум кишиларимизнинг маънавий дунёсини тубдан ўзгартириб юборди. Ҳаётда янги, халқ тарих кўрмаган маънавий юксалиш жараёнлари ва хусусиятлари вужудга келди.

Мақсад ва интилишларнинг бирлиги асосида, коммунистик идеаллар учун биргаликда олиб борилган кураш давомида метиндек мустаҳкам совет халқи бўлиб келди. Айни пайтда ҳар бир халқ тақдирида ўз миллати Улуғ Ватанининг маънавий бойликлари билан боғланиб турибди.

Миллий ва интернационал хусусиятларнинг диалектик алоқаси ва бир-бири билан уйғунлашиб кетганлиги юксак суръатлар билан ривожланаётган совет воқелигимизнинг ҳамма соҳаларига сингиб кетди.

Ҳозир бизда шундай шароит ва имкониятлар яратилдики, ҳар бир халқ эришган ютуқ ва зафарлар, маънавий бойликлар мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг умумий мулки бўлиб айланди, ҳар бир халқнинг бутун тарихи давомида қўлга киритган бойликларини ягона социалистик маданият хазинасига қўшмоқда.

А. Фадеев ва М. Шолохов, А. Корнейчук ва Ч. Айтматов, П. Бровка ва Самад Вургун, Ғафур Ғулом ва Мухтор Ауэзов, М. Турсунзода ва А. Упитларнинг асарларини ҳамма жойда — Москвада ҳам, Тошкентда ҳам, Олмаота, Тбилисида ҳам, Украина ва Молдавияда ҳам, хуллас бепоён Ватанимизнинг ҳамма ерида севиб ўқимоқдалар.

Некрасов, Руставели, Леся Украинка, Абай, Райнис, Алишер Навоийларнинг юбилейлари эса Совет Иттифоқининг барча халқлари томонидан жуда кенг ва шодиёна нишонланмоқда, бу юбилейлар янги, ягона совет маданиятининг буюк тантанасига айланмоқда.

Халқларнинг маънавий анъаналарига тўғри муносабатда бўлиш ва улардан янги жамият қурилишида фойдаланиш ҳақидаги ленинча таълимотни изчил амалга ошириб бораётган Коммунистик партиямиз ҳар бир халқнинг маданий бойликларини асраш, ўрганиш ва пропаганда қилиш ишига, у бойликлардан меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда фойдаланиш ишига катта аҳамият бериб келмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Абу Райҳон Беруний туғилган куннинг 1000 йиллигини кенг тантана қилиш ҳақидаги қарори совет миллатларининг ўзаро яқинлашуви ва социалистик маданиятнинг янада ривожланиши ҳақида партиямиз қилаётган кундалик ғамхўрликнинг яна бир ёрқин ифодаси бўлди.

Беруний (973—1048) илк ўрта асрда, жамиятнинг хўжалик ва маънавий ҳаётида йирик воқеалар содир бўлаётган бир даврда яшади. Бу пайтда жуда катта территорияга эга бўлган араб халифалигида маҳаллий феодал давлатлар бунёдга кела бошлади, худди шу даврда чет эл мустамлакачилигига қарши 100 йилга яқин давом этган қуролли қўзғолонлар натижасида Ўрта Осиёда ҳам ана шундай давлатлар юзага келди.

Ўрта Осиёда бу пайтда феодал муносабатлар ва ишлаб чиқариш кучлари юксалганлиги, ҳунармандчиликнинг турли соҳалари ўсганлиги, суғориш системалари ишга солинганлиги, сарой ва эҳромлар бунёд этилганлиги кўзга ташланади. Айни пайтда меъморчилик ва мусиқа санъати ривож топади, хорижий мамлакатлар билан савдо алоқалари кенгаяди. Ҳиндистон, Хитой, Византия, Бағдод, Жанубий Сибирь, буюк рус дарёси — Волга қирғоқлари, Киев Руси билан карвон йўллари орқали савдо алоқалари кучаяди.

Иккинчи томондан, бу даврда меҳнаткашларни эксплуатация қилишнинг оғир формалари ҳам вужудга келади, оддий халқ хонавайрон бўлиб, оч-ночорликка маҳкум этилади, ўзаро урушлар, феодал сулолаларнинг ўртасидаги даҳшатли жанглар авж олади.

Маънавий ҳаётда эса, бир томондан, Ўрта Осиё, Ҳиндистон, Юнонистон ва бошқа ерларнинг халқлари қадимий илмий ва маданий ютуқлари [illegible] маданият ва фан, [illegible] остида, сарой бидъатлари шароитида, шаҳарма-шаҳар қувғунда юриб, ўша даврнинг барча ижобий ва салбий томонларини ўзида акс эттирувчи нодир асарларини яратганлар.

Ўрта Осиёнинг Хоразмий, Фарғоний, Форобий, Ибн Синодек йирик олимлари жаҳон маданияти тараққиётида чуқур из қолдириб, ўша давр дунёвий маданиятининг энг таниқли намояндаларига айландилар. Ўрта асрнинг илмий тафаккури чўққиларидан бири Берунийдир. У Хоразмда туғилиб, ўз Ватанини ташлаб кетишга ва Ғазна шаҳрида худбин феодал Маҳмуд саройида оғир кун кечиришга мажбур бўлади. Ўрта аср фанининг турли соҳаларида эришилган қатор муҳим ютуқлар Беруний номи билан боғлиқдир. У яратган фундаментал тадқиқотлар кўп жиҳатдан илмий тафаккурнинг кейинги ривожланиш йўли ва йўналишларига катта таъсир кўрсатди. Беруний математика, астрономия, физика, минералогия, геодезия, география, фармакогнозия, тарих, филология, фалсафа, этнография соҳаларида муфассал тадқиқотлар олиб борди. У яратган 150 дан ортиқ илмий ишлар антик ва ўрта аср фани ютуқларининг умумлаштирилган дурдонасига айланди.

Илмий тафаккур хазинасига Беруний қўшган улкан ҳиссани баҳолаш қийин. Унинг билимларнинг хилма-хил соҳаларида олиб борган тинимсиз изланишлари ва қўлга киритган ютуқлари кишини ҳайратга солади. У астрономия ва математика соҳасида ясси ва сферик тригонометриянинг қатор муҳим масалаларини олға сурди. Унинг улкан хизматларидан бири шундан иборатки, олим ер шарининг ўз даври учун энг аниқ бўлган ўлчовини аниқлаб берди ва гелиоцентрик система ҳақидаги гипотезани эътироф этди. У Шарқда биринчи бўлиб ер шарининг моделини — глобусни ва бир қанча астрономик янги асбобларни яратди. География соҳасида ўз даври учун илғор бўлган денгизлар назариясини илгари сурди ва денгизларнинг жойланишига оид энг аниқ жадвални тузди. Айрим асарларида эса геотектоника ғояларининг гениал куртакларини учратиш мумкин. Беруний дунё олимлари ичида биринчилардан бўлиб, ўз асарларида геодезия фанига асос солди, уни мустақил фан даражасига кўтарди.

Минерология фанига ҳам Беруний улкан ҳисса қўшди, турли минералларни миқдор оғирлигига қараб аниқлаш методи ва классификациясини ишлаб чиқди.

Фармакогнозия соҳасида Беруний ғоят салмоқли тадқиқот ишларини олиб борди, жуда кўп шифобахш гиёҳларнинг белгилари ва хусусиятларини уларнинг турли тиллардаги номини қиёслаган ҳолда аниқ таърифлаб берди.

Берунийнинг қадимги ва ўрта асрдаги Ҳиндистон халқларининг маънавий ҳаётини ўрганишга оид ғоят қимматли асари — «Ҳиндистон» китоби тарих фанининг нодир ҳужжатларидан биридир. «Ўтмиш авлодлар ёдгорлиги» асарида эса Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларидаги турли халқларнинг календарь системалари тарихини беради, бу китоб шу соҳадаги ғоят қимматли ва ягона асардир.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1973 ЙИЛДА БУЮК ЭНЦИКЛОПЕДИСТ ОЛИМ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 1000 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШ ҲАҚИДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Академик В. Р. Розен ўтган асрнинг охирларидаёқ Берунийнинг «Ҳиндистон» китобига ёзган тақризида бу асарга юқори баҳо берган эди: «Бу ёдгорлик — шу хилдаги асарлар ичида ягонадир ва Ғарб ҳамда Шарқнинг бутун қадимий ва ўрта аср илмий адабиётида бунга тенг келадиган асар йўқ... Бу асар диний, ирқий, миллий ёки табақавий бидъатлар ва хурофатлардан холи бўлган холисона танқид руҳи билан, янги фаннинг энг қудратли қуроли, яъни қиёсий метод билан ғоят тўла равишда қуролланган, эҳтиёткор ва пишиқ танқид руҳи билан суғорилгандир... Ундан чин маънодаги кўлам, бир сўз билан айтганда, ҳозирги замон маъносидаги ҳақиқий фан руҳи сезилиб туради».

Беруний Хоразм тарихи бўйича ва бошқа Шарқ мамлакатлари маънавий ҳаёти бўйича ҳам қатор асарларнинг муаллифидир.

Беруний ўз асарлари, илмий тадқиқотлари ва шахсий фаолияти билан нодонлик, бидъат ва жаҳолатга қарши курашди, у фан, билим, ҳақиқат тантанасининг изчил курашчиси сифатида майдонга чиқди. «Фақат ёлғондан қочган ва ҳақиқат излаган кишигина, — деб ёзган эди у, — эътироф ва мақтовга лойиқдир... Ахир, шундай гап бор-ку: «Сенинг шаънингга доғ тушгудек бўлса ҳам ҳақиқатни гапир».

Унинг дунёқараши, асосан деизм характерида бўлса-да, материалистик ғоялар ва тенденциялар билан ғоятда бойдир. Беруний антик ва ўрта аср бой табиий-илмий базасига ва ўзининг тадқиқотчилик тажрибасига таянган ҳолда, табиат ҳодисалари, жамият ва инсон психикасини, воқеликни ўрганиш методини тушуниш масалалари борасида диний ақидалардан қатъий чекинди. Беруний фаннинг турли соҳаларида катта билим ва истеъдодга эга бўлганлиги учун, кузатув натижаларидан, тажриба методи ва қиёсий анализ усулидан кенг фойдаланиб, илмий билимларни янада ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этган йирик хулоса ва фикрларга келади.

Кўпгина тиллар, шу жумладан юнон, араб ва санскрит тилларини яхши билган Беруний диний ақидаларга қарши ўлароқ, буюк олим ва ҳақиқат курашчиси сифатида турли халқлар маънавий ҳаётини ёритишда уларга катта ҳурмат-иззат билан ёндошади.

У Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари қадимий маданияти, Юнонистоннинг антик илмий ғоялари, фалсафа ва ижтимоий тафаккур тарихининг чуқур билимдони эди. Унинг асарларида олимлар, донишмандлар, давлат ва дин арбоблари, турли мамлакатлардаги халқ қўзғолонлари раҳбарлари — Гомер, Арасту, Платон, Архимед, Демокрит, Эвклид, Аль-Кинди, Жоҳиз, Розий, Заратуштра, Будда, Брахмагупта, Моний, Маздак, Абу Муслим, Муқанна ва бошқалар ҳақида қимматли фикрлар ва ажойиб маълумотлар учратамиз.

Беруний ўз даврининг буюк инсонпарвари эди. У истибдод, ўзаро низолар, жанжаллар, феодал урушларини қоралади, жамият ҳаётида моддий омилга катта аҳамият берди, ҳунармандчилик ва шаҳарларни ривожлантиришга чақирди, инсоний эҳтиёжларни қондириш учун ўзаро ёрдам ва биргалашиб меҳнат қилиш зарурлигини уқтирди, фан ва билимлар гуллаб-яшнаган, ривож топган идеал жамиятни орзу қилди. Инсоннинг буюк бахти фанни ўрганишда ва кишиларга ғамхўрлик қилишдан иборат деб билди. У шундай ёзган эди: «Ҳамма кишилар ва ҳамюртларга яхшилик қилмоқ керак, имконияти бўлмаган тақдирда яхши ният ва сўз билан, имконият бўлганда эса амалий иш билан яхшилик қилмоқ керак».

Берунийнинг маданият тараққиётига қўшган ҳиссаси шу қадар улкан ва салмоқли, у илгари сурган ғоялар шу қадар қимматли, ишончли ва ҳақиқат билан суғорилганки, улар ўрта асрчилик қувғунларидан ўтиб, мустамлакачилик ва капитализмнинг маънавий қашшоқликларини енгиб, ўзининг ғоятда чуқур маъноси ва буюк ишонч кучини сақлаган ҳолда бизнинг давримизга ҳам етиб келди.

Ҳозирги вақтда Берунийнинг бой мероси дунёнинг турли мамлакатларида ўрганилмоқда, унинг айрим асарлари инглиз, немис, форс, рус ва бошқа тилларга таржима қилинди. Ойдаги кратерлардан бири Беруний номи билан аталди.

Олимнинг илмий меросини ўрганиш бўйича Совет Иттифоқида катта ишлар олиб борилмоқда. Ленинградда Берунийнинг «Минерология» деб номланган қимматли асари зарур шарҳлар билан рус тилида нашр этилди, Тошкентда ўзбек ва рус тилларида улуғ олимнинг танланган асарларини чиқариш бўйича илк бор системали иш олиб борилянти. Унинг «Ўтмиш авлодлар ёдгорлиги», «Ҳиндистон», «Геодезия» деб номланувчи фундаментал асарлари ва «Ибн Сино билан ёзишмалар»и босмадан чиқарилди, «Маъсуд қонуни» китоби нашрга тайёрланмоқда, Берунийнинг ҳаёти, фаолияти ва ижодий йўли ҳақида монографиялар, брошюралар, мақолалар эълон қилинмоқда.

Шарқшуносларнинг 1960 йилда чақирилган XXV Халқаро конгресси қарорида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Беруний меросини ўрганиш бўйича марказлаштирувчи илмий муассаса деб қабул қилинди ва Ўзбекистон пойтахти Тошкент шаҳри Бутуниттифоқ ҳамда жаҳон берунийшуносларининг йирик марказларидан бирига айланди.

Берунийнинг умуминсоний маданият тараққиётига қўшган улкан ҳиссасини ҳисобга олиб, яқинда КПСС Марказий Комитети 1973 йилда дунёга машҳур бўлган бу олим туғилган куннинг 1000 йиллик юбилейини ўтказишга қарор қилди. Қарорда кўрсатилишича, Беруний юбилейини ўтказиш ва тайёрлаш Бутуниттифоқ комитети тузилади. Москва шаҳрида тантанали мажлис, Тошкентда эса Бутуниттифоқ илмий конференцияси ўтказилади, бу йиғинларда Шарқ, Ғарбий Европа, АҚШ мамлакатларидан келган олимлар иштирок этадилар. СССР Фанлар академияси ва бошқа ташкилотларга Беруний асарларининг юбилей нашрларини тайёрлаш, олим ҳаёти ва фаолиятига бағишланган тадқиқотлар, илмий-оммабоп китобларни нашр этиш, СССРнинг чет эллар билан қиладиган илмий алоқалари планига Беруний меросини ўрганишга алоқадор бўлган сафарларни киритиш ва бошқа қатор тадбирларни амалга ошириш вазифаси юклатилган.

Бу юбилей фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида ҳам кенг нишонланади. Ҳозирги вақтда юбилейни ўтказиш бўйича ЮНЕСКО йўли билан ҳам махсус программа ишлаб чиқилмоқда.

Шу муносабат билан республикамизда бир қатор тайёргарлик ишларини амалга ошириш кўзда тутилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қарорида Беруний юбилейини ўтказиш республика комитети ишлаб чиққан тадбирлар маъқулланди.

Бу тадбирларда Берунийнинг қатор йирик асарларини рус, ўзбек, шунингдек чет тилларда нашр этиш, олим ҳақида китоб ва брошюралар чиқариш мўлжалланади. Берунийнинг портретлари, скульптураларини ва унинг ҳаётини акс эттирувчи фильмлар, спектакллар, бадиий асарлар яратиш кўзда тутилади. Анчагина қурилиш ишлари амалга оширилади, эсдалик совғалари ва сувенирлар, юбилей медали ва юбилей нишони тайёрланади. Қатор кўчалар, майдонлар, мактаблар ва бошқа муассасаларга Беруний номи берилади. Бир қатор олий ўқув юртларининг аълочи студентлари учун Беруний стипендияси белгиланади. Республиканинг шаҳар ва районларида илмий конференциялар, кечалар, тантанали йиғилишлар ўтказилади, илмий муассасаларда, олий ўқув юртлари, мактаблар ва кутубхоналарда лекциялар ўқилади, концертлар, олимпиадалар уюштирилади.

Буюк инсонпарвар-донишманд Берунийнинг юбилейини ўтказиш ва унинг асарларини кенг пропаганда қилиш маданий меросни ўрганиш ва ундан коммунизм маданиятини яратишда фойдаланиш ҳақидаги марксча-ленинча таълимотнинг буюк кучини, социалистик тузум қўлга киритган ютуқларнинг қудратини яна бир бор намойиш этади. Бу юбилей халқларимизнинг ўзаро янада яқинлашуви ва улар ўртасидаги дўстликнинг тобора мустаҳкамланишига хизмат қилади. Бу юбилей социалистик жамиятимиз маданияти ва фанини ҳар томонлама ривожлантириш борасида, коммунизм қурувчиси бўлган совет халқининг маънавий бойлиги ва тарбияси ҳақида доимо ғамхўрлик қилиб келаётган КПСС ленинча миллий сиёсати тантанасининг ёрқин намойишига айланади.

М. ХАЙРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, фалсафа фанлари доктори.

ПАХТА НОБУДГАРЧИЛИГИГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМАСИН

Республикамиз партия, совет, хўжалик ва жамоат органлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «1971 йилги ҳосилни йиғиштириб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни таъминлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг шу масала юзасидан қабул қилган қарорларини бажара бориб пахта теримини жадаллаштириш, ҳосилни сақлаб қолиш юзасидан катта ишларни амалга оширмоқдалар. Йиғим-терим даврида пахтани нес-нобуд қилиш ва йўқотишга қарши ҳамма жойда оператив группалар ташкил этилди. Йиғиб-териб олинган ҳосилни сақлаш масалалари область ва район партия комитетлари бюроларида, область ва район ижроия комитетларининг мажлисларида системали равишда муҳокама қилиб келинаётир. Пахтани нобуд қилиш ва исрофгарчиликка йўл қўйишда айбдор бўлган кишиларнинг масъулияти тўғрисидаги масалалар оператив равишда ва қатъият билан ҳал қилинмоқда. Амалга оширилган тадбирлар пахтани сақлаб қолиш учун курашни кучайтириш имкониятини берди.

Шу билан бирга, баъзи областларда республикамизнинг қатор районларида пахтани териш, сақлаш ва ташиш пайтида нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда. Масалан, Сирдарё областидаги «1-Боёвут» совхозининг биринчи бўлимида машина терими пайтида эгатларга тўкилиб қолган пахта қарийб 50 процентни ташкил этган. Фарғона область Олтиариқ районидаги «Коммуна» колхозининг 12-бригадасида пахта териш машиналарининг иши ёмон ташкил этилганлиги оқибатида ҳар гектар майдонда 3-5 центнердан пахта йўқотилган. Бундан ташқари машиналар юрган пайтда ғўза тупларидаги кўсакларнинг бир қисми тўкилган ва далада қолиб кетган. Наманган область Уйчи районидаги «Ленин йўли» колхозининг 8-бригадасида ҳар гектар ерда 6 центнергача ҳосил йўқотилган.

Худди шундай аҳволни Ўрта Чирчиқ районидаги Калинин номли, Бўка районидаги Ҳамза номли ва «Ленин йўли» колхозларида учратиш мумкин.

Машина терими пайтида ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўйилаётганлигига қарамасдан кўп жойда подборщиклар ишга туширилмаган. Сирдарё областида 839 та машинадан 300 дан сал ортиқроғи ишлатиляпти. «2-Боёвут» совхозида эса 10 та машинадан бирортаси ҳам ишлаётгани йўқ. Бу хўжаликда кўпгина подборщикларнинг механизмлари олиб қўйилган. Ҳисобот маълумотларида эса, техниканинг барчаси тузатилган дейилган. «Фарғона» совхозининг биринчи ва иккинчи бўлимларида 29 та подборщикдан фойдаланилмай турибди.

Машиналар айланадиган жойларда ва хирмонларнинг ёқаларида пахта тўкилиб қолаётганлиги аниқланди. Машиналар айланадиган майдонлардаги ғўза туплари юлиб ташланганидан кейин улар шундоққина йўл ёқаларига бетартиб ғарам қилиб қўйилган. Навоий районидаги Ленин номли колхознинг 11-бригадасида дала четларидан юлиб олинган ғўза тупларини тракторчи Вафоев батамом йўқ қилиб ташлаган.

Сирдарё областидаги «Красний Восток» колхозида ва 30-совхозда йўл ёқаларида ва агрегатлар айланадиган майдончаларда 30-50 килограмм пахта тупроққа қоришиб ётганлиги аниқланди. Бўка районидаги Ҳамза номли колхозда машиналар айланадиган майдончалар умуман йўқ. Оқибатда пахтанинг нобуд бўлишига йўл қўйилган.

Айрим ҳолларда яхши пишиб етилмаган пахтани теришга йўл қўйилмоқда. Бу катта моддий зарар келтирмоқда.

3 октябрга қадар Андижон областидаги тайёрлов пунктлари намлиги ва ифлослиги учун 10 минг тоннадан зиёдроқ пахтани чегириб қолишди. Баъзи колхозчилар ўртасида меҳнат интизоми пасайиб кетганлиги, бригада бошлиқлари ва бошқа масъулиятли кишиларнинг етарли назорат ўрнатмаганликлари натижасида бир қатор хўжаликларда чаноқларда кўп пахта қолиб кетмоқда. Бундай фактларни Қува районидаги Ильич номли колхозда, Бағдод районидаги «Пахтакор» колхозининг 17-бригадасида ва бошқа бир қанча хўжаликларда учратиш мумкин.

Ерга тўкилган пахтани териб олмасдан туриб далаларга сув қўйиб юборилмоқда. Буни айниқса Фарғона ва Наманган области колхозларида учратиш мумкин.

Айрим саноат корхоналарида пахтани сақлаш қониқарсиз ташкил этилган. Масалан, Хўжайли пахта заводида 500 килограммга яқин пахта ерга қоришиб, яроқсиз ҳолга келганлиги аниқланди. Урганчдаги 2-пахта заводида анча пахта тупроққа қоришиб ётибди.

Бир қатор хўжаликларда махсус транспорт тележкалари ремонт қилинмаган, уларда бортлар йўқ, ё бўлмаса бортлари яхши беркитилмайди, темир тўрлар мустаҳкам эмас, пахтанинг устини ёпиш ва боғлаш учун брезентлар йўқ, ускуналар етишмайди.

Пахтани ташиш вақтида ерга тўкилган ҳосилни териб олиш йўлга қўйилмаган. Айниқса, Фарғона районидаги «Партия XIX съезди» колхози территориясидан ўтадиган Водил — Фарғона йўли участкаларида кўпгина пахта тўкилиб ётибди. Худди шундай аҳволни Беруний районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» ҳамда Беруний номли хўжаликларнинг йўлларида, Хоразм областидаги Янгиариқ пахта заводига олиб борадиган йўлларда кўриш мумкин.

Шундай фактлар Наманган, Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарё областларидаги колхоз ва совхозларда ҳам содир бўлмоқда.

Республикамизнинг текшириш ўтказилган барча областларида пахтани чорва моллар пайхон қилаётганлиги тўғрисида кўпгина фактлар учратилди. Биргина Тошкент областининг колхоз ва совхозлари пахта далаларида 100 дан кўпроқ қорамол юрганлиги аниқланди.

Пахтанинг пайхон қилинганлиги тўғрисида аниқланган кўпгина фактлар ва материаллар тегишли чора кўриш учун посёлка Советларининг ижроия комитетларига юборилди. Биргина Тошкент областида 64 киши маъмурий жавобгарликка тортилди. Пайариқ, Пастдарғом ва Каттақўрғон районларидаги баъзи хўжаликларда эса 50 дан ортиқ киши маъмурий жазо олди.

Шуни уқтириш керакки, пахтани пайхон қилганлиги ҳақидаги материалларни қараб чиқиш пайтида маҳаллий Советлар чорва моллар эгаларига пул жаримаси солиш билан кифояланиб, колхоз ва совхозга келтирилган зарарнинг ўрнини қоплашга ва бу зарарни тегишли кишилардан ундириб олишга эътибор бермаётирлар.

Кўпгина колхоз ва совхозларда, бир қатор тайёрлов пунктлари ҳамда пахта тозалаш заводларида ёнғин хавфига қарши кураш қоидалари жиддий бузилаётганлиги аниқланди. Пахта тайёрлаш пунктларининг территориялари қуриб қолган ўтўланлардан, тез аланга оладиган хас-чўплар ва қолдиқлардан, ахлатлардан тозаланмаган. Наманган, Тошкент, Сирдарё, Хоразм областларидаги кўпгина пахта тайёрлаш пунктлари ёнғинни ўчириш учун биринчи галда зарур бўладиган асбоблар билан етарли равишда таъминланмаган. Бир қатор объектларда электр хўжалигининг аҳволи қониқарсиз, айниқса кичик механизация воситалари етишмайди. Масалан, Наманган областидаги «Гулбоғ» пахта тайёрлаш пунктида ишга шай қилиб қўйилган транспортерлар текшириб кўрилганида уларнинг бирортаси ҳам ёнғин хавфига қарши кураш талабларига жавоб бермаганлиги маълум бўлди. Ёнғин хавфига қарши кураш қоидаларининг ана шундай бузилаётганлиги пахта тозалаш саноатининг айрим объектларида ёнғин чиқишига сабаб бўлди.

Йиғим-терим ниҳоясига етказилмоқда. 4 миллион 400 минг тонналик Ўзбекистон пахтаси учун кураш ҳал қилувчи босқичга кирди. Шундай долзарб дамларда йиғим-терим суръатини ҳар тарафлама кучайтириш, ҳосилнинг сўнгги граммигача саранжомлаб олиб хирмонларга уюш, нобудгарчиликнинг барча йўлларини беркитиш керак. Етиштирилган мўл ҳосилимизнинг бирор граммини ҳам нобуд бўлишига йўл қўймайлик.

В. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг мудири.

Деҳқон бўлсанг ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 19 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план (гектар ҳисобида); учинчи стун — ҳайдалган ер (гектар ҳисобида), тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

Тошкент	223.242	27.884	12,5
Хоразм	15.000	1.289	8,6
Самарқанд	255.713	7.677	3,0
Наманган	132.362	2.758	2,1
Фарғона	117.267	1.959	1,7
Сирдарё	249.446	3.647	1,5
Андижон	200.279	2.823	1,4
Бухоро	183.967	856	0,5
Сурхондарё	131.843	362	0,3
ҚҚАССР	36.872	65	0,2
Қашқадарё	132.533	—	—
Республика бўйича:	1.678.500	49.320	3,0

СОВЕТ—ФИНЛЯНДИЯ АХБОРОТИ

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукуматининг таклифига биноан Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен 1971 йил 17 ва 18 октябрда ғайри расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Визит вақтида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Финляндия Республикасининг президенти У. Кекконен билан суҳбатлашдилар. Самимий, ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатларда Финляндия — Совет муносабатларига доир баъзи масалалар, шунингдек, ҳар икки томонни қизиқтираётган актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинди.

Томонлар Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар ҳамда 1948 йилда дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартномада баён қилинган принципларга мувофиқ, Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги мавжуд яхши қўшничилик муносабатларини бундан буён ҳам ривожлантириш ва кенгайтиришга астойдил интилажакларини айтдилар.

Ҳар икки томон Финляндиянинг ташқи сиёсатига 1970 йил 21 июль ва 1971 йил 24 апрелдаги Совет—Финляндия ахборотида берган баҳоларини таъкидлайдилар.

Халқаро проблемалар муҳокама қилинган вақтда, жумладан, Европа хавфсизлиги масалаларига, хусусан хавфсизлик ҳамда ҳамкорлик юзасидан Умумевропа кенгашига тайёргарлик масалаларига катта эътибор берилди.

Европадаги ижобий ривожланиш ана шу кенгашни тезроқ чақириш учун қулай шарт-шароит вужудга келтиришга ёрдам беради, деб таъкидлаб ўтилди.

Халқаро сиёсатга доир бошқа проблемаларни муҳокама қилиш вақтида ана шу проблемаларнинг кўпи юзасидан Совет Иттифоқи билан Финляндиянинг позициялари бир-бирига яқин ёки бир-бирига тўғри келганлиги қайд қилинди.

Визит вақтида бўлган суҳбат ва фикрлашиб олиш фойдали бўлди ва ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона ҳамкорликни янада ривожлантиришга, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

ДЎСТНИНГ КЎРКИ КЕЛДИ

ПОЛЬШАНИНГ ТОШКЕНТ КЎРГАЗМАСИДАН РЕПОРТАЖ

Шу тобда ўзимизни худди дўст Польша Халқ Республикасида юргандек ҳис қилиб турибмиз. Дўст мамлакатнинг меҳнат аҳли республикамизга кўчиб келгандек. У мамлакат завод-фабрикаларию, кооперативлари тайёрлаган маҳсулотлар намуналари тошкентликларда катта таассурот қолдиряпти.

Тошкентимизнинг хушманзара даргоҳларидан бири... «Ғалаба» маданият ва истироҳат боғи. Унинг кўркам жойларидан бир қисми Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига ажратиб берилганидан хабардорсиз. Шу кўргазма павильонларидан баъзилари бугунги кунда Польшада ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан кўркам бўлиб турибди. Бундай маҳсулотлар кўп... Жами 2300 тадан ортиқ. Кишини жалб қилади. Шу экспонатларни томоша қилганда дўст Польша меҳнаткаши ҳунарини, маҳорати ва ижодкорлигини кўргандек бўлдик. Булар социализм йўлидан бораётган польшаликларнинг меҳнати кўрки ва бугунги юксак тараққиётидан нишона.

Нишона дедик... Тошкентда Польша саноат ва рўзғор буюмлари кўргазмаси ташкил этишга тайёргарлик кўраётганларида бир дам сукут сақлаб қолишди. Тошкентда намойиш қилишга арзийдиган нарсалари анча-мунча эди. Ҳаммасини келтиришнинг иложи бўлмади. Охири Польша экономикасининг ҳозирги тараққиётини акс эттирадиган буюмларнинг намуналари ва асосийларини олиб келишга аҳд қилишди.

Биз Польшанинг Тошкентда намойиш қилинаётган кўргазмаси экспонатлари олдида кўплаб кишиларни учратдик. Уларнинг аксарияти Польша тамғаси босилган енгил автомашинага қизиқиб қолдилар. Дарҳақиқат Польша «Сирена»», «Варшава» каби моделдаги енгил машиналардан ташқари такомиллаштирилган автомашиналар ишлаб чиқаришни ҳам ўзлаштирган. Польша чет элга ҳам машина сотади. Кейинги беш йилда бу мамлакат Европа, Осиё ва Жанубий Америка мамлакатларига юз минг донадан ортиқ машина экспорт қилди.

Тошкентдаги халқаро кўргазмада Польшанинг бир бўлагини кўрдик ҳисоб. Бу мамлакатнинг ташқи савдо палатаси ташкил этган кўргазмада гўқимачилик газламаларининг аллақанча хиллари товланиб турибди. Халқ Республикасининг техника соҳасидаги ютуқлари билан таништирувчи «Скуримпэкс», «Коопэксим», «Электрим» фирмалари маҳсулотлари эътиборни жалб этади.

Кўргазма Польша ва Совет Иттифоқи ўртасида ташқи савдо алоқаларини яна ҳам яхшилаш мақсадида ташкил этилган. Кўргазмада томошабинларни қизиқтирган темаларда лекциялар ҳам уюштирилмоқда. Бу лекцияларда Ўзбекистон ва Польша алоқалари экономика соҳасидаги ҳамкорлик ва бошқа масалалар акс этмоқда. Кўргазма павильонларидан чиқиб келаётганимизда ҳар биримизга анкета варақаси беришди. Варақада икки савол билан мурожаат қилинади: 1. «Шу вақтгача Польша маҳсулотларидан қайси бирларини учратгансиз?», «2. Сизга кўргазмада намойиш қилинаётган қайси экспонатлар манзур бўлди?» Ушбу саволларга тўлиқ жавоб ёзиб берганлар кўргазма ташкилотчилари конкурси жюриси мукофотини оладилар.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
А. АУЛОВ,
В. ОСПИШЧЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАРИНИНГ IV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон журналистларининг IV съезди шу йил 21 октябрда эрталаб соат 10 да Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мажлислар залида (В. И. Ленин майдони) очилади.

Делегатлар 20 октябрда соат 10 дан 19 гача Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесида (Навоий кўчаси, 30 уй), 21 октябрда соат 8 дан 10 гача мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯДА «СОВЕТ ТАЖРИБАСИ КУНЛАРИ»

СОФИЯ. Болгарияда «Совет тажрибаси кунлари» кенг миқёсда ўтказилмоқда. Фан ва ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида иш олиб бораётган совет олимлари ва мутахассисларининг бир группаси бу ерга келди. Улар фабрикаларда ва заводларда ўтказилаётган учрашувларда Совет Иттифоқининг тажриба ва муваффақиятларини айтиб бермоқдалар.

Болгария металлургиясининг энг катта корхонаси бўлган Кремиков комбинатида совет мутахассислари СССРда қора металлар ишлаб чиқаришдаги техника янгиликларини гапириб беришди. Софиядаги ва бошқа бир қанча шаҳарлардаги темир йўл ходимларининг катта бир группаси совет темир йўлчиларининг иши билан танишиб чиқди.

Бундай учрашувлар Болгариянинг кўпгина шаҳарларида ўтказилмоқда, бу учрашувлар тематикаси эса турли тармоқларга доир жуда кўп масалаларни ўз ичига олади. Икки қардош мамлакат мутахассисларининг учрашувлари фан, техника, ишлаб чиқариш янгиликлари билан ўзаро танишишнинг яхши мактаби бўлмоқда.

ДАРХАН — ҚАРДОШЛИК ВА ҲАМКОРЛИК РАМЗИ

УЛАН-БАТОР. Монголиянинг иккинчи саноат маркази — Дархан аҳолиси ўз шаҳри барпо қилинганлигининг ўн йиллигини нишонлади.

Бундан ўн йил аввал Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Чехословакиядан келган бинокорлар мана шу шаҳар пойдеворини қуришга киришган эдилар. Социалистик мамлакатларнинг бинокорлари уй-жой районларини, маданий ва коммунал-маиший объектларини қуриб фойдаланишга топширдилар.

Шу мамлакатларнинг мутахассислари ёш монгол ишчиларини ўқитишга катта эътибор бермоқдалар. Кейинги беш йилнинг ўзидагина 4500 нафар ёш ишчилар дўстларнинг ёрдами билан турли касбларни ўрганиб олдилар.

Жаҳоннинг энг ёш шаҳарларидан бири бўлган, социалистик мамлакатлар қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлигининг рамзи бўлиб қолган Дархан шаҳрини қуриш қизғин давом этмоқда. (ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЮГОСЛАВИЯ. Республика пойтахтининг янги районн — Янги Белграддаги Париж Коммунаси кўчасининг кўриниши.

В. Егоров фотоси. (ТАСС).

Жанубий Вьетнам Озодлик халқ қуролли кучлари босқинчиларга қақшатқич зарбалар беришяпти. Суратда: Жанубий Вьетнам ватанпарварлари ҳужумда.

ВИА—ТАСС фотоси.

АМЕРИКАДА «МАТБУОТ ЭРКИНЛИГИ»

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь. ТАСС мухбири Е. ЕГОРОВ хабар беради:

Америка ҳаётини ҳимоя қилувчилар АҚШда матбуот эркинлиги бор деб тинмай такрорлайдилар. Бироқ яқинда Дейтона-Бич шаҳрида бўлиб ўтган воқеалар Америка пропагандистларининг бундай даъвоси бутунлай пуч эканлигини яққол кўрсатди. Бу воқеанинг бошланиши бундай бўлди: Флоридадаги мана шу курорт шаҳрининг ҳозирги мэри Ч. Кейн иккинчи муддатга ҳам яна мэрлик лавозимига сайланишга қарор қилди. Шу шаҳардаги бирдан-бир газета бўлган «Дейтона-Бич морнинг жорнэл» газетаси шу муносабат билан Кейн шаҳар мэри бўлишга лойиқ эмас, деган фикрни ифодаловчи бош мақола босиб чиқарди ва шу мақолада мэр ҳамда муниципалитет ишининг жиддий камчиликларини очиб ташлади. Мақолада Кейн баъзи бир жиноий ишларга аралашганлиги ҳам шама қилиб ўтилди. Буни ўқиб ғазабланган мэр газетани таҳқирлаб ёзилган раддияни редакцияга юборди ва бу раддияни газеталар босиб чиқаришни талаб қилди. Редактор Дэвисон бу талабни рад қилгандан кейин мэр уни қамаб қўйиш тўғрисида буйруқ берди. Редактор қамалгач, редакция ҳам ёпилиб қолди.

Ҳукумат маъмурлари матбуотни зўр бериб қувғин қилаётган Қўшма Штатларда Дейтона-Бичдаги воқеа шу мамлакатдаги аҳволни яққол кўрсатиб турибди. АҚШда матбуот ҳукумат сиёсатига рози бўлмай буни ўзининг мақолаларида ифодаласа, бундай газета албатта қувғин остига олинади.

ДЎСТЛИК ВА БИРДАМЛИК ВАЗИЯТИДА

ТОКИО, 18 октябрь. ТАСС мухбири Ю. Вдовин хабар беради: Совет ва япон касаба союзларининг «Япония ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида тинчлик ва дўстлик учун» деган шиор остида ўтаётган традицион учрашуви бугун Токиода бошланди. Бу учрашув икки кун давом этади. СССРнинг кўпгина шаҳарларидаги турли касаба союзларининг 100 га яқин вакили бўлган совет делегациясига ВЦСПС секретари П. Т. Пименов бошчилик қилади. Япония делегациясида касаба союзларининг бош кенгашига ва мустақил касаба союзлари алоқа кенгашига аъзо бўлган касаба союзларининг вакиллари бор. Бу делегацияга касаба союзлари Бош кенгашининг раиси М. Итикава бошчилик қилади.

Пойтахтдаги «Кинро Фукуси Кайкан» залида ўтказилган учрашув қатнашчиларини М. Итикава табриклади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин совет меҳнаткашлари номидан учрашув қатнашчиларини қутлади.

Бизнинг сизлар билан ҳамкорлигимиз, деди у, синфий негизга, пролетар интернационализми ва меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлиги принципларига таянади. Биз мамлакат миқёсида ҳам, интернационал миқёсда ҳам барча касаба союзларининг биргалашиб ҳаракат қилишига интилаётганлигингизни тамомила маъқуллаймиз. Биз меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш ва империализмнинг агрессив ҳаракатларига, аввало Ҳинди-Хитойдаги агрессив ҳаракатларига қарши курашга тааллуқли халқаро кампаниялар ва тадбирларда сизлар билан биргаликда ҳаракат қиламиз.

Бугун эрталабки ялпи мажлисда учрашув қатнашчилари икки доклад — касаба союзлари Бош кенгашининг Бош секретари С. Окининг «Япония ишчилар синфининг ҳаёт ва ҳуқуқларни, тинчлик ва демократияни ҳимоя қилиш йўлидаги кураши тўғрисида»ги докладини ва Совет делегациясининг бошлиғи П. Т. Пименовнинг «КПСС XXIV съезди белгилаган социал-иқтисодий программани амалга ошириш — Совет Иттифоқи меҳнаткашларининг империализмга қарши, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашга қўшадиган энг муҳим ҳиссаси» тўғрисидаги докладини тингладилар.

КЕСКИНЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

◆ ДЕҲЛИ. 18 октябрь. (ТАСС). ПТИ агентлиги Покистон қўшинлари Ҳиндистон билан чегарадош жойларга кўп миқдорда тўпланаётганлиги тўғрисида ва Ҳиндистон армияси ҳам «эҳтимол тутилган агрессияни даф қилиш» учун шай бўлиб турганлиги тўғрисида хабар беради.

Чегарада тўқнашувлар бўлаётганлиги ва Ҳиндистон территорияси Покистон еридан ўққа тутилаётганлиги ҳақидаги маълумотлар Ҳиндистон пойтахтига келиб турибди. ПТИ агентлиги Фазилка районида (Панжоб штати) икки ўртада отишма бўлаётганлиги тўғрисида, Гаро Хилз районида (Мегхалайя штати) Ҳиндистон территориясига бостириб кирган Покистон бўлинмалари билан тўқнашувлар бўлаётганлиги тўғрисида хабар беради. Покистон қўшинлари 17 октябрда Кришнангар районида (Ғарбий Бенгалия штати) аҳоли яшайдиган Шикарпур пункти яқинида Ҳиндистон территориясини ўққа тутдилар.

◆ РАВАЛПИНДИ, 18 октябрь. (ТАСС). «Нью-таймс» газетаси Ҳиндистоннинг ҳарбий қўшилмалари Покистон чегараси томон силжиб бораётганлиги ҳақида ва Ҳиндистон артиллерияси Покистоннинг аҳоли яшайдиган баъзи пунктларини тўпга тутганлиги тўғрисида ёзади.

ШАХМАТ

ҲИСОБ ЎЗГАРДИ

Ленинградда ўтказилган мамлакат XXXIX чемпионати ўйинлари ниҳоясига етди. Бу сафар чемпион деган шарафли ном эгаси бўлиш харьковлик шахматчи Владимир Савонга насиб этди. Эндигина 31 баҳорни кўрган Савон биринчилик учун курашда 15 гроссмейстердан устун келиб, мағлубиятсиз ўйнади ва жами 15 очко тўплади. Унинг ҳисобига 9 ғалаба, 12 дуранг натижа ёзилган. 2-3 ўринларни баҳам кўрган В. Смислов билан М. Таль янги чемпиондан 1,5 очкога орқада қолишди.

Буэнос-Айресда жаҳон чемпионлигига даъвогарлар 42-юришда қолдирилган 6-ўйинни поёнига етказишди. Тигран Петросян билан Роберт Фишер ўртасидаги ҳисоб бу гал ўзгарди. Мазкур ўйин америкалик шахматчининг фойдасига ҳал бўлди. Умумий ҳисоб 2,5:3,5. Бу Фишернинг иккинчи ғалабасидир.

ҲАРБИЙ МОЖАРО ХАВФИ ТУҒИЛДИ

Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги чегараларда ҳарбий можаро хавфи туғилди. Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг хабар беришича, Покистон армияси уруш ҳаракатларини кенгайтириш учун зўр бериб тайёргарлик кўрмоқда. Граждан аҳоли чегара районларидан кўчирилмоқда, бу районлардаги қимматбаҳо нарсалар ва машина-ускуналар олиб чиқиб кетилмоқда. Покистонда «Ҳиндистонни қақшатамиз» деган шиор остида шовинистик кампания авж олиб кетди.

Ҳиндистон — Покистон муносабатлари тарихида кўп марта кескинлик рўй берган эди. Ҳар икки давлат ташкил топганидан буён ўтган 24 йил ичида Кашмирни деб икки марта уруш қилди, сўнгги марта 1965 йилда уруш бўлди. Яқин ўтмишдаги ана шу қайғули тажриба шу нарсани яққол кўрсатдики, қуролли можаролар ҳар икки мамлакатга ҳал этилмаган сиёсий проблемаларни кескинлаштириш, моддий зарар кўриш ва одамларни қурбон қилишдан бошқа ҳеч қандай натижа бермайди. Покистонликлар ва ҳиндларнинг ҳозирги авлодлари 1965 йилда икки ҳафта давом этган уруш ҳар иккала мамлакат халқига жуда зарар етказганини ҳеч ким эсдан чиқаргани йўқ.

Бу сафар Шарқий Покистон қочоқлари проблемаси Ҳиндистон билан Покистонни уруш ёқасига келтириб қўйишга бевосита сабаб бўлди. Покистон ҳарбий маъмурлари мамлакатнинг шарқий қисмида қонли террор ва репрессия режимини ўрнатганликлари сабабли ана шу ҳолат рўй берди. Шарқий Покистонда демократик ҳуқуқларга эга бўлиш йўлидаги ҳаракатни Покистон армияси шу йилнинг 25 мартидан бошлаб одамларни кўплаб ўлдириш ва жабр-зулм қилиш ёрдами билан бостиришга уринмоқда.

Бунинг натижасида 9 миллиондан ортиқ киши туғилиб ўсган жойларини ташлаб, бошпана ва нажот топиш мақсадида Ҳиндистонга жўнаб кетишга мажбур бўлди.

Қочоқларнинг ғоят кўпайиб кетганлиги натижасида Ҳиндистон экономикаси ҳозир катта қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Ҳиндистон мамлакатнинг турли қисмларида бўлган лагерларда миллионларча фақир кишиларни жойлаштириш учун ўз ресурсларининг ҳаммасини сарф қилмоқда. Ҳиндистоннинг Покистон билан муносабати шу қадар кескин тус олдики, бу ерда тинчлик ва осойишталик жиддий хавф остида қолди.

Бутун жаҳондаги кенг жамоатчилик ер куррасининг ана шу қисмидаги воқеаларнинг ривожини зўр ташвиш билан кузатиб турибди. Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам ҳарбий можаро хавфининг олдини олиш зарур эканлиги ҳаммага аёндир. Шарқий Покистон проблемасини ана шу вилоятда яшовчи аҳолининг хоҳиш ва ҳуқуқларини эътиборга олиб ҳал этиш — вазиятни нормаллаштиришнинг асосий йўлидир.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА!

Янги спектакль

ҒУЛОМ ЗАФАРИЙ асари

С. КАЛОНОВ ва Н. ХАЛИЛОВ музикаси

«ҲАЛИМА»

3 парда, 5 кўринишли музикали драма.
Драматург ТУРОБ ТУЛА қайта ишлаган.
Постановкачи режиссёр — СССР халқ артисти, СССР давлат мукофоти ва Ҳамза мукофоти лауреати РАЗЗОҚ ҲАМРОЕВ.
Дирижёр — Н. ХАЛИЛОВ.
Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. А. ВИЗЕЛЬ.
Хормейстер — К. САЪДУЛЛАЕВ.
Балетмейстер — О. НАЗРУЛЛАЕВ.
Концертмейстерлар — М. ФУРМАН, А. МАЛИНА.
Режиссёр-ассистенти — Р. МУҲИДДИНОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. Ўзбек тилида: 18.00 — Биз Ильич набиралари. 18.40 — Ахборот. 19.00 — Ёш ижрочилар. Т. Ҳасанов, Т. Муллажонов. 19.40 — Ахборот. 20.00 — МОСКВА. 20.15 — Телеспектакль. 21.00 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.25 — Футбол: ЦСКА — «СТАНДАРТ» (Бельгия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.25 — МОСКВА. 17.50 — Енисей меридиани. 18.20 — Концерт. 19.00 — «Актуал камера». 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.45 — Машҳур созандалар. Ван Клиберн. 21.35 — Икки томонлама қуршов (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 19.40 — Концерт. 20.35 — Қишлоқи (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/X да Майсаранинг иши. 21/X да Аида.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/X да Аяжонларим, 21/X да Машаққатли йўл.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/X да Лақма, 21/X да Менинг жаннатим.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСР халқ артисти И. РУБАН раҳбарлигидаги ўргатилган ёввойи ҳайвонлар иштирокида МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади).

КИНО

Денгизга ғарқ бўлган орзулар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Изма-из (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ёшлар — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда).

Икки киши ва бир ўлим — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Европалик келин — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Асримиздан миллион йил илгари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Шельменко-деншчик — «КЎКЧА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ВА ИРРИГАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

1971 — 72 ўқув йили учун

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

илғор колхозчилар, ишчилар ва Совет Армияси сафидан хизматни ўтаб қайтганлар ёки совхоз, колхоз, саноат корхоналари, қурилишлар, ҳарбий қисмлар йўлланмаси билан кундузи ўқишга

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Институт қуйидаги мутахассисликлар бўйича инженерлар тайёрлайди: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш, дарё иншоотларининг гидротехник қурилиши, ер тузилиши.

Тингловчилар ётоқхона ва 35% сўм ҳажмида стипендия билан, корхоналардан йўлланма билан келганлар 15% ортиқ стипендия билан таъминланадилар.

Тайёрлов бўлимини муваффақиятли битирганлар институтнинг 1 курсига (кундузги ўқишга) кириш имтиҳонисиз қабул қилинадилар.

Кирувчилар: институт ректори номига ариза, йўлланма, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), характеристика, меҳнат дафтарчасидан корхона раҳбари томонидан тасдиқланган кўчирма, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 сантиметр ҳажмидаги 6 дона фотосуратларни топширадилар.

Аризалар — 10 ноябргача қабул қилинади.

Тингловчилар составига қабул қилиш — 25 дан 30 ноябргача ўтказилади.

Машғулотлар — 1 декабрдан бошланади.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-ГСП, Қориниёзов кўчаси, 39 уй.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

1971-72 ўқув йили учун

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИНИНГ

КУНДУЗГИ ЎҚИШИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли илғор ишчилар, колхозчилар ва Совет Армияси сафидан хизматни ўтаб қайтганлар, саноат корхоналари, қурилишлар, транспорт ва алоқа ташкилотлари, геология-қидирув ташкилотлари, колхозлар, совхозлар ва ҳарбий қисмлардан йўлланма билан келганлар қабул қилинади.

Ёш ишчи ва колхозчилар камида бир йиллик узлуксиз иш стажига эга бўлиб йўлланма билан келганларида тайёрлов бўлимига қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимини муваффақиятли битирганлар институтнинг биринчи курсига кундузги ўқишга кириш имтиҳонисиз қабул қилинадилар.

Кирувчилар: институт ректори номига ариза, иш жойидан йўлланма, ўрта маълумотлилиги тўғрисидаги ҳужжат (асли), характеристика, меҳнат дафтарчасидан корхона раҳбарлари томонидан тасдиқланган кўчирма; 286 формадаги медицина справкаси, 3х4 сантиметр ҳажмидаги 6 дона фотосуратларни топширишлари лозим.

Ҳужжатлар — 10 ноябргача қабул қилинади.

Кирувчилар билан суҳбат 25 ноябргача ўтказилади.

Машғулотлар — 1 декабрда бошланади.

Тайёрлов бўлимида ўқиш муддати — 8 ой.

Меҳнат стажига эга бўлиб кундузги ўрта мактабни 1971 йилда битирганлар тайёрлов бўлимига қабул қилинмайдилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-10, Шайхантаҳур, 10-уй, 12-хона.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги Республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Ислом Ҳакимович КАРИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 243. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 02925.